

MAGASINET

Shanolds

INNHOOLD

INNHOOLD
02
20. MARS 2025

FIRE
KVINNELIGE
STUDENTER
OM HVA
SOM
GJØR
DEM
KÅTE

4

SKEIV
SEX
UTAN
SVEIPING

8

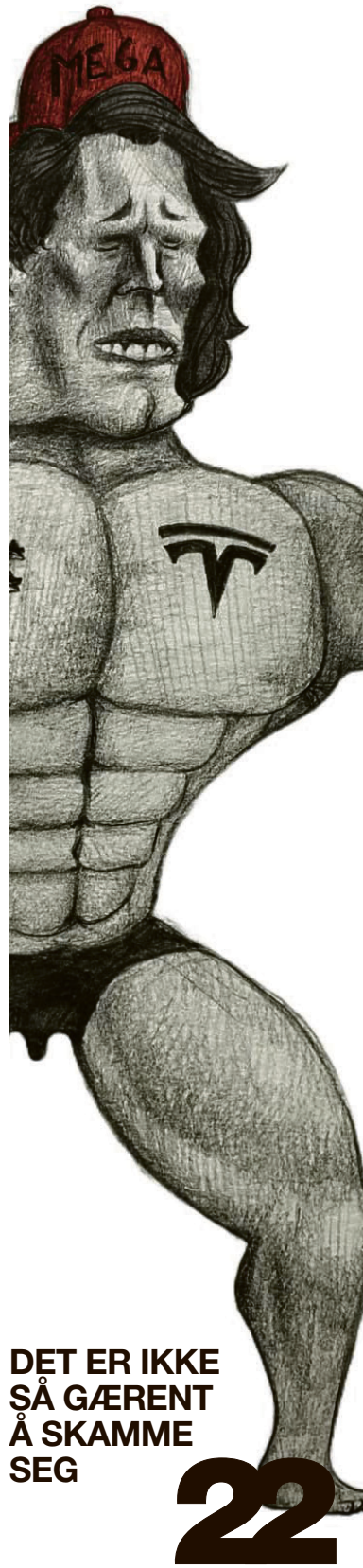
NÅR
KOMPETANSEN
SEILER
TIL
FORDEL
FOR
PROFILERING

14

SKAPER
KUNST
AV
UBEHAG

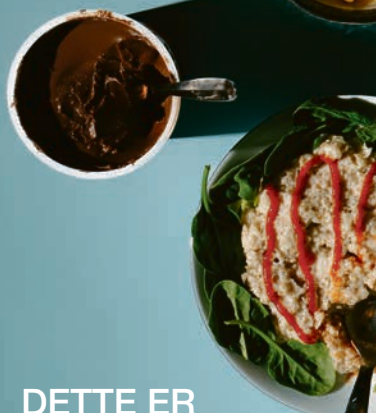
18

DET ER IKKE
SÅ GÆRENT
Å SKAMME
SEG

22

KVINNEGUIDEN
AVSLØRER:

DETTE ER
NORDMENNNS
EGENTLIGE
FOODFESSIONS

24

UNIVERSITAS
HAR
KJØRT
NATTBUSSEN

28

REDAKSJONEN

MAGASINREDAKTØR
Dagne Omland

ANSVARLIG REDAKTØR
Dagny Mathilde Mohn

DESKSJEF
Mona Soopalu

MAGASINFOTOSJEF
Sara A. Lien

BIDRAGSYTERE: Ada Louise Andreassen, Agnes Felicia Sandmo Brenna, Elisa Turcato Bakken, Jens Bryhn Erlandsen, Nils Jakob Bakke Nydal, Oscar Grappa Grimstad, Sunniva M. Roligheten, Ebbe Schieldrop, Emil Danielsen, Freyja Eikrem Ims, Kenneth Novela Gran, Stine Hovland Moldfjell, Shilan Sari.

DESK: Sondre Kløvfjell, Lia Askew, og Nora Hognes Berg

FORSIDE OG BAKSIDE: Sara Aarøen Lien

Magasinet er et bilag i studentavisa Universitas. Universitas arbeider etter Vær Varsom-plakatens regler for god presseskikk. Den som mener seg rammet av urettmessig omtale oppfordres til å kontakte redaksjonen.

FAKE IT

Tekst Dagne Omland Illustrasjon Emil Danielsen

Vi er jo ikke vanilla, konstaterte venninnen min idet hun klikket seg inn på et bilde av to lærerinner med et par strenge briller og lårkorte skjørt. Like etter var nederdelene revet av til fordel for bleke rumpehull og våte vulvaer. Og idet kateteret noen minutter senere ble veltet overende av en muskelbunt i skoleuniform, gløttet jeg usikkert til siden. Spurte lavt om hun kjente noe. *Ja, gjør ikke du?* Jeg tittet tilbake på skjermen hvor hvite dråper rant nedover ristende lår. Nikket at *jo, jo selv-sagt gjorde jeg det.*

Og med dét hadde jeg fakket min første orgasme. Og det til en venninne.

For jeg kunne jo ikke si at jeg syntes de rynkete og beige tissete var frastøtende å se på. Dette var jo det jeg skulle *drømme* om at Frederik i parallellklassen ville gjøre med meg. Jeg ville jo være kul; Grenseløs og fandanivoldsk. En som ikke forholdt seg til 18-års grenser eller gråhårede foreldres formaninger, men digget dype stønn og slag med linjal.

Det skulle gå mange år før jeg snakket om porno med venninner igjen. Selv i dag er det preget av et merkbart forbehold i venninnejengen. Et kort nikk, kanskje en eller to joda, *noen ganger så*. Det svaret speiler seg i statistikken. I dag oppgir halvparten av alle kvinner at de aldri ser på porno. Samtidig økte andelen kvinnelige brukere på Pornhub til 38 prosent. Om det skyldes endringer i vaner, eller bare hvem som tør å innrømme dem, er umulig å si sikkert. Man kan bare gjette.

Denne utgaven av magasinet er et forsøk på å forstå hvordan skam og skamløshet er uløselig knyttet sammen. For uansett hvor rebelske vi selv tror at vi er, lengter vi alle etter å være en del av flokken. Spørsmålet er

bare hvilken flokk vi higer etter å være en del av. For hva andre tenkte om på kanten-vitsene dine på Café Sara, er irrelevant så lenge vennene dine satte ølen i halsen av latter. Men det er likevel en god grunn til at du ikke slår av den samme vitsen på jobbintervju uken etter. For skamløshet er kontekstavhengig; Vi tillater oss det når vi ikke har noe å tape.

Med dagens høyreving på anmarsj kan det virke som at store deler av befolkningen allerede mener at slaget er tapt. De har internalisert skammen lenge nok, og nå lar de seg

Det er nemlig ikke godt å vite hvordan man skal reagere når alle rundt deg har bestemt seg for å gi faen. Når vi vokser opp med velmenende ord om at vi ikke skal bry oss om hva andre tenker, men gjøre *akkurat* det vi selv har lyst til. Da føles ikke skamløshet lenger ut som en frigjørende kraft, men som et krav: Vi skal alle bli *noen*. Men nå er det ikke lenger nok å gå sin egen vei - alle andre skal også se deg trække opp stien. Prestasjonene våre har blitt offentlighetens domene, og hver minste lille suksess eller seminar skal loggføres. Og nekter du å forholde deg til samtidens nye ideal, ja da kan veien til drømmejobben være fjernere enn du tror.

Men de aller færreste av oss er bygget for et liv på barrikadene - alltid beredt til å utfordre normer og vedtatte sannheter. De fleste har mer enn nok med å

DE ALLER FÆRRESTE AV OSS ER BYGGET FOR ET LIV PÅ BARRIKADENE

passer inn. For skam påført av andre er ikke noe man rister av seg før man fortsetter videre som om ingenting var hendt. Det krever trygge miljøer som kan romme hele deg. Og kanskje er det når disse rommene slutter å eksistere at de virkelige problemene begynner å tårne seg opp.

For uansett hvor robuste vi ønsker å være, kan vi ikke alle være grenseoverskridende kunstnere som krysser landegrensene med Bibi i passasjerstet. De aller fleste trenger ulike rom til ulike deler av oss selv, enten det er et åpent kjøleskap eller en lukket soveromsdør - noen hemmeligheter skal det være lov å beholde helt for seg selv.

tilsynelatende frivillig lede over kanten av stupet av alle politikere som lover at noen andre skal brenne for deres ulykkelige skjebne.

For oss på sidelinjen er det lett å miste håpet av et slikt geopolitisk inferno. Det er rett og slett vanskelig å ta inn over seg at hele verden rakner i sømmene fordi to mangemilliardærer vil leke med nøstene sine. Da er det enklere å resignere; Skru av nyhetene og like gjerne la tarotkortene på voksduken spå hva som venter deg de neste dagene.

universitas@universitas.no

TILL YOU MAKE IT

– Skal jeg vise dere min favorittporno?

I fjor økte andelen kvinnelige brukere på Pornhub til 38 prosent. Likevel oppgir halvparten av alle kvinner at de aldri ser på porno. Universitas dykker ned i fire kvinnelige studenters pornovaner for å høre hva som gjør dem kåte.

Tekst Sunniva M. Roligheten

– Da læreren gikk ut av datarommet sa en av gutta «se her».

Tiril (22) beskriver sitt første porno-minne. Vi får skrive fornavnet hennes og at hun er student. Det hun så på PC-skjermen den gangen beskriver hun som «reinspikka porno»: ei veldig blond dame med store pupper og en mann med vaskebrett som lå hardt og raskt. Tiril banker hendene raskt mot hverandre for å illustrere tempoet. Selv om det var første gang hun så på porno, visste hun nok om det til å vite hva gutten på PC-en ved siden av viste henne.

– Jeg skulle tøffe meg litt, så jeg tok en

JEG SÅ PÅ PORNO UTEN Å TA PÅ MEG SELV GANSKE LENGE

Tiril (22)

sånn «wow, hun har svære pupper!», ler Tiril.

Kort tid etter begynte hun å sjekke ut porno på egen hånd.

PORNO I GRENSELAND

– Jeg så på porno uten å ta på meg selv ganske lenge. Det var fascinerende nok i seg selv, og jeg så nok på mye som jeg ikke ble så opphisset av, forklarer Tiril. Pornoen hun så på i sjetten eller syvende klasse minnet mest om drøye filmer.

– Jeg kunne ofte bare se på at folk klina. Det var sikkert også et element av at det var spennende, og i hvert fall ikke lov, sier hun.

I samme periode som Tiril begynte å utforske filmene i grenseland mellom vanlig film og porno, oppdaget hun *fanfiction*. Begrepet ble først brukt på 30-tallet om science fiction skrevet av amatører. I dag brukes det om litteratur skrevet av fans, om fiktive eller virkelige kjendiser. *Fifty Shades of Grey* er for eksempel fanfiction inspirert av Edward og Bella i *Twilight*. I 2024 var de mest populære filmene og karakterene på Pornhub Harley Quinn, *Star Wars* og *Game of Thrones*.

– Det kommer an på hva man definerer som porno, men i fanfiction kunne det være ordentlig sex, sier Tiril.

Hun husker fremdeles da Harry Styles og Louis Tomlinson ble shippa. Dette betyr

at de to ble heiet på som par.

– Det var fanfiction og tegninger av at de kyssa og sånt. Jeg likte alltid «Larry» mye bedre enn de faktiske kjærestene deres, forteller Tiril.

For henne har fanfiction og pornovideoer gått hånd i hånd.

– Men jeg har et inntrykk av at jeg er den eneste som fremdeles hører på fanfiction når jeg skal sove, sier Tiril.

Hun synes det er sårt å tenke at alle andre har vokst fra fanfiction og fan-art.

– Men takk gud for de gærningene som fortsatt sitter hjemme og tegner *Teen Wolf*-karakter! ler Tiril.

For henne handler kjærligheten til fanfiction om drømmen om det romantiske og urealistiske. Andre ganger vil hun vite at pornoen ikke er ren fantasi:

– Jeg hadde en periode da jeg hadde veldig behov for å søke opp skuespillerne på Twitter for å sjekke at de var ekte kjærestere. Da holdt jeg meg til de jeg hadde «verifisert», forteller Tiril.

– «ÅH JA, SLÅ MEG»

Tiril beskriver forholdet sitt til porno som en slags avhengighet. Det hender hun tenker at hun bør onanere uten.

– Men da blir ting litt kjedelig. Når jeg først skal slappe av og kose meg, så bør jeg gjøre det fullt ut, unne meg det, sier hun.

Hun har venner som ser på porno for inspirasjon, men for henne er porno og virkelighet to forskjellige ting.

– Jeg har opplevd at jeg oppsøker noe røft, og så når jeg har sex tenker jeg «åh ja, slå meg». Så blir jeg slått og tenker «au, det er jo ikke noe gøy». Men så kan jeg se på røff porno neste uke og bli like opphisset, forteller Tiril.

Hun forteller om fenomenet «post-nut clarity», som handler om at man kan endre preferanser etter å ha kommet.

«SKAL JEG VISE DERE MIN FAVORITTPORNO?»

Tiril (22)

– Du er veldig inne i det når du er opphisset, men sekundet du ikke er opphisset, er det helt fremmed for deg. I etterkant er jeg sånn «hvorfors likte jeg det?» forteller Tiril.

Hun synes det er spennende at seksualitet kan være uforklarlig.

– Plutselig ruller ballen, og så ser man på noe man skammer seg skikkelig over, sier hun.

«HOT GAY COUPLE HAS SWEATY SEX»

– Jeg har alltid likt best å se homofile, forteller Tiril.

Hun har lest at noen forklarer jenters interesse for homofil porno med en fantasi om å bli behandlet som likeverdige, men synes ikke at forklaringen treffer henne.

– Da jeg så på eller leste om jenter og gutter som ung kunne jeg bli misunnelig, fordi det var ei jente som fikk alle de tingene jeg ønsket meg, forklarer hun.

I favorittpornovideoen hennes møter vi et homofilt par som nettopp har kjøpt seg en leilighet:

I ETTERKANT ER JEG SÅNN «HVORFOR LIKTE JEG DET?»

Tiril (22)

36 minutter med «Hot Gay Couple Has Sweaty, Passionate Sex In Their New Place». Tiril forteller at hun har vist venninne videoen på fest:

– «Skal jeg vise dere min favorittporno?» sa jeg, og så så vi den sammen, ler hun.

Videoen åpner med et ungt par som innreder sin nye leilighet.

– De skal gjøre det på sofaen for første gang. Jeg tror de sier ordet kjæreste hundre tusen ganger, legger hun til.

Innimellom klininga og møbelbæringa diskuterer de to kjærestene hvor sofaputene skal ligge, og om de skal dekke til sofabordet en av dem hater. Så, når sofaen er på plass river de av klærne. De suger

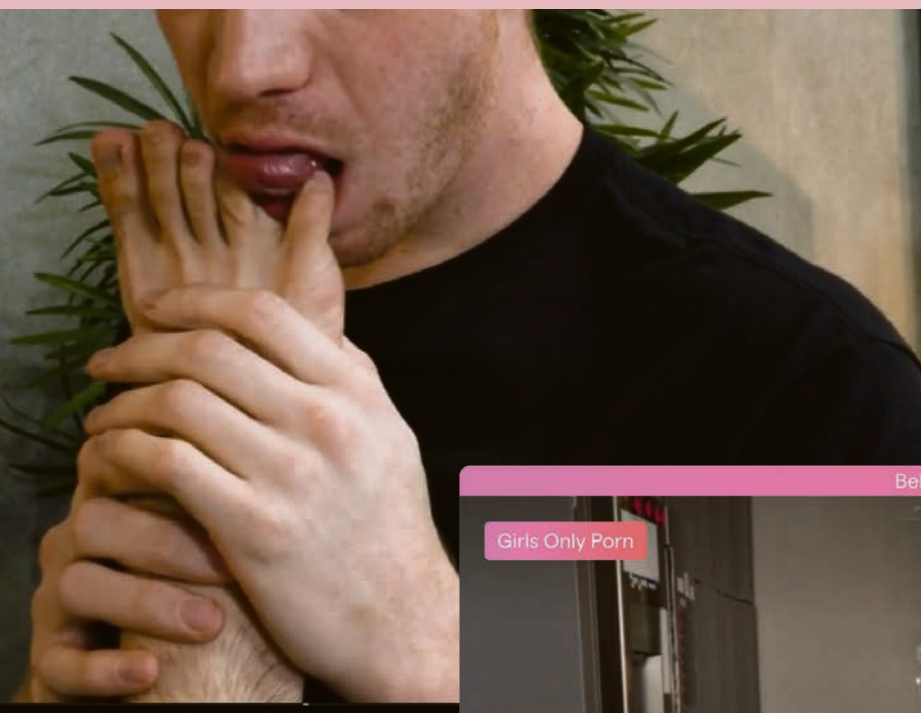

Click [here](#) to watch the full scene!

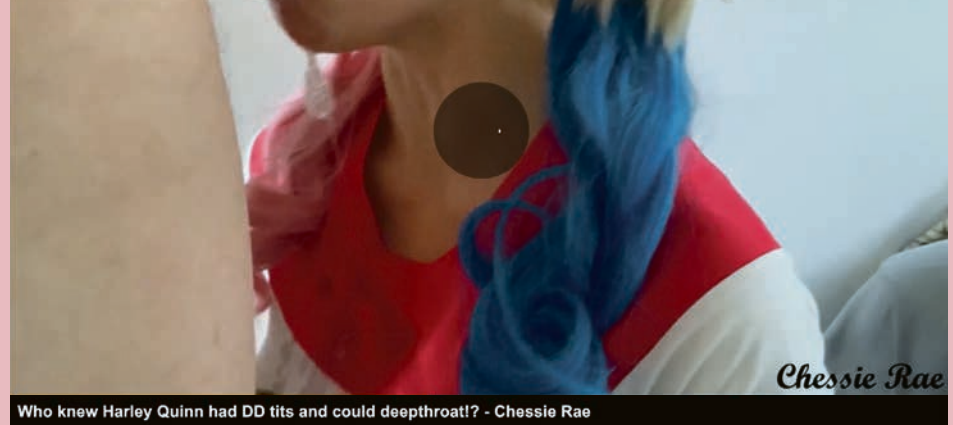

FAMILYSTROKES.com

I Knew I Had To Fuck My Stepdaughter as Soon as I Saw Her Big Ass! ~ Full Movie (FREE)

ate Sex In Their New Place - NextDoorStu

Who knew Harley Quinn had DD tits and could deepthroat!? - Chessie Rae

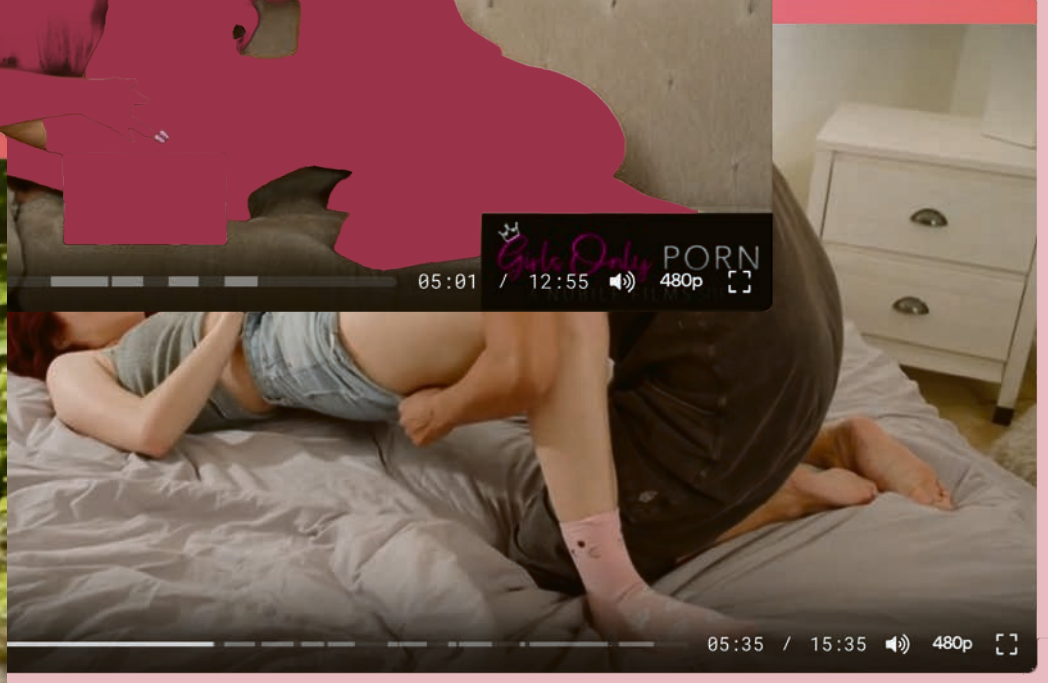

Bellesa Plus: Upgrade Today at 80% Off

Girls Only Porn

Bellesa Plus: Upgrade Today at 80% Off

Girls Only PORN 05:01 / 12:55 480p

05:35 / 15:35 480p

UNDERSØKELSEN
05
20. MARS 2025

Exclusive Bellesa offer - Join Sweetheart Video Now

Sweetheart Video

Bellesa Plus: Upgrade Today at 80% Off

Girls Only Porn

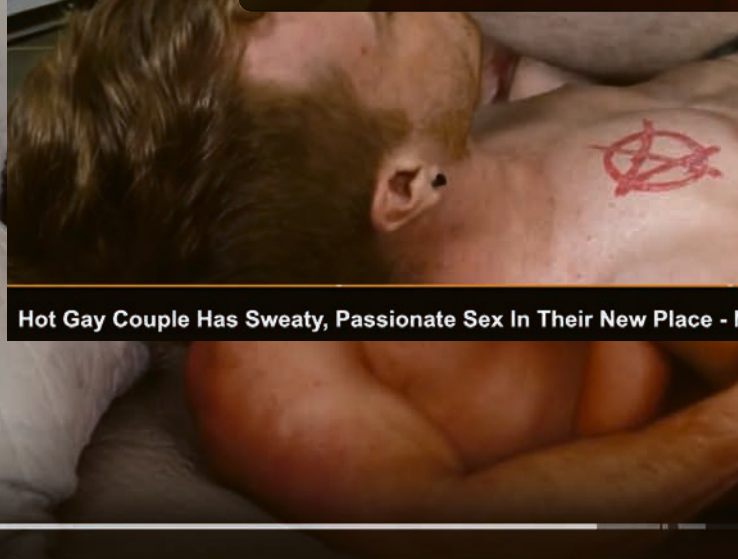
Bellesa Plus: Join Today for ONLY \$3

Fantasy Massage

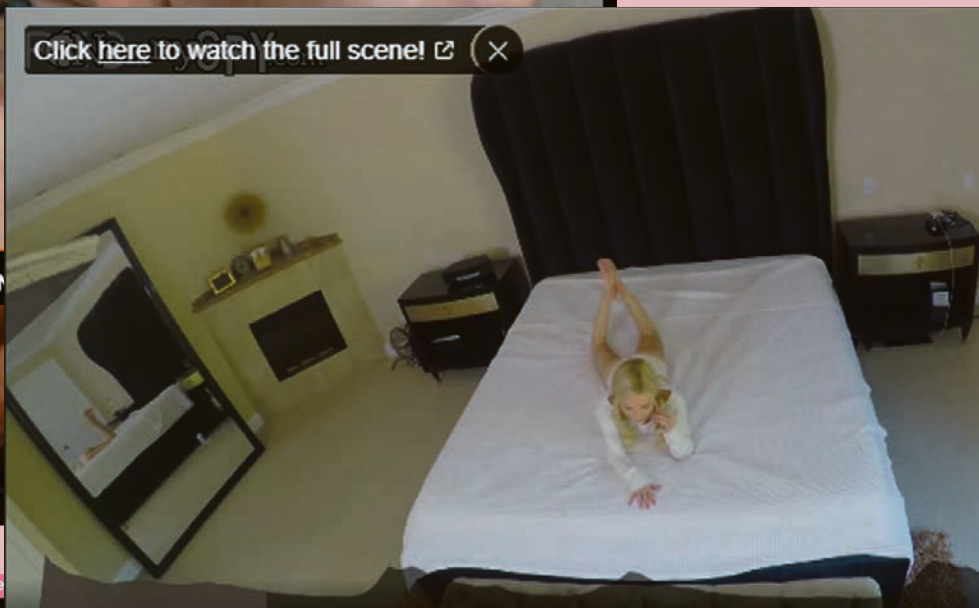
06:10 / 12:53

Bellesa

Hot Gay Couple Has Sweaty, Passionate Sex In Their New Place - M

Click here to watch the full scene! [X]

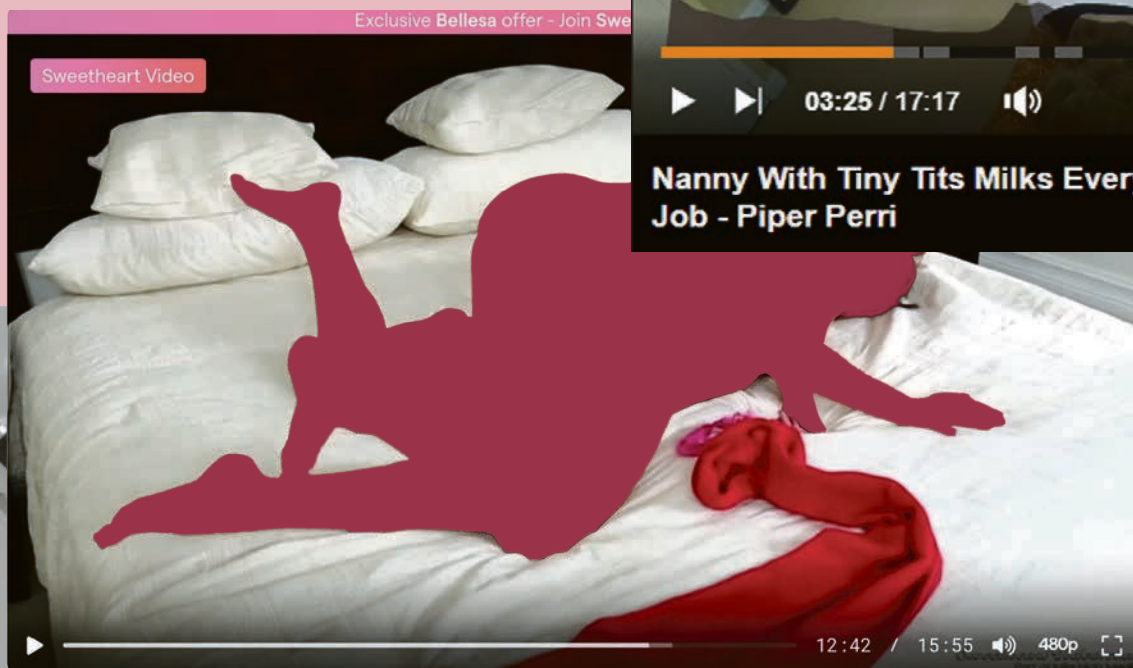

03:25 / 17:17

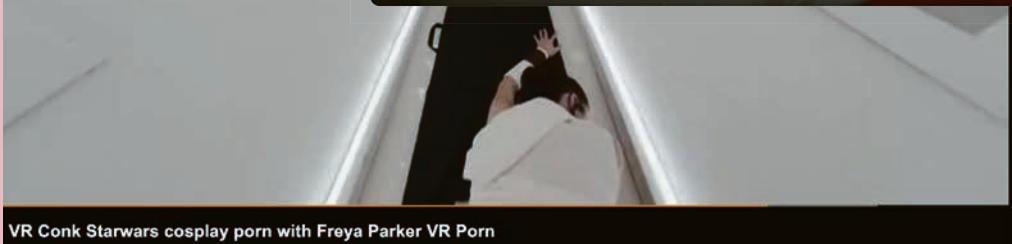
Nanny With Tiny Tits Milks Every Drop Out Of Her Bosses Cock Job - Piper Perri

720p HD

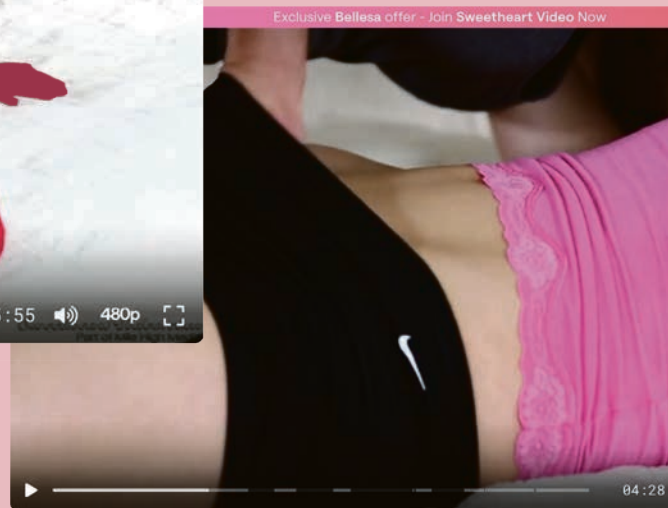
Click here to watch the full scene! [X]

12:42 / 15:55 480p

VR Conk Starwars cosplay porn with Freya Parker VR Porn

04:28

hverandre, grynter, peser, før de penetrerer hverandre. «Fuck yeah» stønner de mens de kommer.

– Jeg synes det er best om det føles litt ekte, ler Tiril.

– GUDENE VET HVORFOR JEG SÅ PÅ DET

– I starten var det ganske mildt, og så ville jeg ha det drøyere, forteller Lexi Lore.

Det er ikke hennes virkelige navn. Hun vil ikke at arbeidsgiver og familie skal lese om pornoen hun liker, så hun får i stedet navnet

GUDENE VET HVORFOR JEG SÅ PÅ DET

«Lexi»

til pornostjernen flest kvinner søkte opp på Pornhub i 2024. Første gangen hun gikk inn på en pornoside var videregående. Noe konkret minne har hun ikke, men i forkant hadde det dukket opp pornografisk innhold på både Twitter og Tumblr.

– Man blir vant til det man ser, og så vil man ha det drøyere og drøyere, forteller hun.

Hun kunne se på videoer hvor gutten vekket jenta ved å ha sex med henne.

– Du skjønnte at det var satt opp, men gudene vet hvorfor jeg så på det, sier Lexi.

Hun hadde ikke lyst til å bidra til at det skulle lages mer voldtektslignende videoer.

– Det kom et stopp der det ikke føltes helt bra, forteller hun.

Hun har sett flere dokumentarer om porno, og fikk vondt av skuespillerne.

– Det er alltid en mann på toppen som lurert skuespillerne inn og presser dem til å gjøre ting de ikke vil, forteller Lexi.

En dokumentar handlet om hvilke stillbilder som skulle være på forsida av pornovideoene:

– De sa de ofte måtte velge bilder der jenta så redd ut, fordi det selger. Så det sier litt om hva slags porno gutter vil ha, sier Lexi.

«I HAD TO FUCK MY STEP DAUGHTER»

– Jeg kan være i humør når jeg går inn, men på frontpagen kommer det opp så mye drøyt at jeg mister lysten, forteller Lexi.

En kikk innom Pornhub en fredagskveld viser at videoer som «Cute teen has anal sex», «Nanny with tiny tits milks every drop out of her bosses cock to keep her job» og «I knew i had to fuck my step daugther as soon as i saw her big ass» er blant de mest populære i Norge.

– Selvfølgelig skal man ha sine fantasier, men jeg er ikke ok med hvordan noe av det lages, sier hun.

I 2020 fjerna Pornhub 80 prosent av innholdet sitt etter anklager om at de hadde innhold med overgrep mot barn. Lexi ble tipset om pornonettstedet Bellesa av ei venninne. På Bellesa opplever hun at skuespillerne har det bedre:

– Det gjør meg også gira. Jeg blir ikke gira av å se på jenter som ser ut som de ikke har det godt, forteller hun.

NÅR ALL PORNOEN ALLEREDE ER SETT

For øyeblikket ser hun mest på massage-videoer, trekant eller bondage og BDSM.

– Men jeg putter alltid ordet «soft» foran, så det ikke kommer noe sykt, legger hun til.

Hun søker også på «amatør», slik at det kommer opp ekte par. Hun mener porno kan være en stygg industri, men med Bellesa rettferdiggjør hun bruken.

– Jeg var litt inni BDSM på Pornhub, men det var mye drøyere enn på Bellesa, sier Lexi.

Det hender hun fremdeles går inn på de vanlige pornosidene.

– Bellesa er ikke så stort, så plutselig har jeg sett alt av det jeg liker. Da går det jo i de samme videoene, forklarer Lexi.

For henne er det viktig at hun er tiltrukket av skuespillerne:

– Det kan flippe meg ut om det er en gutt eller ei jente jeg ikke synes er så digg, sier Lexi. Det går i perioder hvor mye hun ser på porno. Det kan være uker der det er fem av syv dager, og andre uker uten noe.

– Hvis jeg sover med noen og har sex ser jeg mindre på det, forteller hun.

Hun har sett på porno med sexpartnere, men ser mest alene. For tida går det mest i massage-videoer:

PLUTSELIG HAR JEG SETT ALT AV DET JEG LIKER. SÅ DA GÅR DET JO I DE SAMME VIDEOENE

«Lexi»

– Jeg elsker videoer der dama er litt queen, avslutter Lexi.

SER MER PORNO ENN KJÆRESTEN

– Om vi møttes på fest kunne jeg hundre prosent innrømmet at du har intervjuet meg om porno. Men om PwC googler meg vil jeg ikke at det skal komme opp, forteller Esperanza.

Venninnene Esperanza og Lana får også navn etter de mest populære pornostjernene blant kvinner. De to prater gjerne om porno, men vil være anonyme fordi de søker jobber mens de fullfører masteren. I vennegjengen snakker de åpent om porno, selv om bare halvparten av dem ser på. Med familie snakker de kun om porno på en teoretisk måte, for eksempel om pornokultur.

– Jeg kan også snakke med sexpartnere av ren nysgjerrighet. Det er veldig *red flag* om de ser på tenåringsgutt-porno, sier Esperanza.

Lana snakker derimot ikke med kjæresten om porno.

– Jeg tror jeg ser mye mer på porno enn ham. Jeg vet egentlig ikke om han har sett på porno på mange år, forteller Lana.

Hun sjekker alltid at kjæresten ikke er hjemme før hun ser på selv.

– Og så holder jeg foran mobilkameraet, ler hun.

Begge to har nemlig en frykt for at telefonen skal snikfilme dem.

– Ja! Hva om du blir sentralbanksjef, og så lekker det? bryter Esperanza inn.

For henne holder det å lukke døra i kollektivet, ta på headset og en deilig t-skjorte.

TENNES IKKE AV VOLDEKT

– Jeg ser på helt vanlig sex. Men har sett mye på lesbeporno og mye forskjellig. Det viktigste er at det er to mennesker som er sykt tent på hverandre, forteller Esperanza.

DET VIKTIGSTE ER AT DET ER TO MENNESKER SOM ER SYKT TENT PÅ HVERANDRE

«Esperanza»

Det aller viktigste for henne er lydene, uavhengig av hva det er.

– Jeg ser bare på lesbisk porno, sier Lana.

I 2024 var kategorien «lesbisk» mest sett blant kvinner på Pornhub, etterfulgt av «japanese», «MILF», «anal» og «treesome». Lana er heterofil, men synes heterofil porno ofte blir for voldsomt.

– Det spørres hvordan det filmes. En del lesbisk porno er filma for menn, forteller Lana.

Begge mener de kan kjenne igjen porno som har menn som målgruppe:

– For eksempel videoer hvor hun suger ham i femten minutter eller med stillinger jeg tenker at åpenbart ikke er digg for dama, forteller Esperanza.

Begge ser på porno som en slags fantasi, men mener det kan gå for langt.

– Hvis jeg skal onanere og ser voldtektsener eller incest på Pornhub blir jeg utrolig lite kåt. Så jeg vil heller være på en nettside hvor det ikke er sånt, forteller Esperanza.

Begge er usikre på om porno kan lages hundre prosent etisk.

– Er det en instustri man ønsker å støtte? Jo mer man konsumerer, jo mer blir det et etisk spørsmål, sier Esperanza.

Hun bruker den kontroversielle pornoskuespilleren Bonnie Blue som eksempel. I januar satte hun verdensrekord ved å ha sex med 1000 menn på 12 timer.

– Folk sier det er sykt å gjøre, men så er det

JEG TROR JEG SER MYE MER PÅ PORNO ENN KJÆRESTEN MIN

«Lana»

jo også åpenbart stor etterspørsel, avslutter Esperanza.

– Skulle dere ønske porno ikke fantes?

De to masterstudentene trekker på det. Begge tror de hadde klart seg uten.

– Kanskje man hadde gått mer over til leketøy? spør Esperanza.

— Eg var
Spirengkåt
så eg vart med

Bli med inn i ei verd med anonym sex på Sognsvann, svette klubber og lesbiske orgier. Her funkar samtykke og kommunikasjon på ein heilt anna måte enn ka ein ellers er vand med.

Tekst Nils Jakob Bakke Nydal

Foto Shilan Sari

Du har sikkert høyrte rykta. Kondomar som heng att på trea, klubbar der all hud blir vist, toalett der det skjer meir enn ein tisedate. I Oslo finst det fleire plassar der skeive kan finne tilfeldig sex utan å sveipe på ein app. Universitas har samla historiar frå cruisingmiljøet i skogane rundt hovudstaden, frå eksklusive homofile sexklubbar til lesbiske orgiar.

– Det er nesten som ein leik, der ein aldri heilt veit kven ein vil møte, eller kva som kjem til å skje. Noko av det unike med cruising er at det skjer i ein setting der ein kommuniserer utan ord.

Cruising har ein slags tryggleik i seg, nettopp fordi det er så mykje uuttalt forståing mellom dei som deltek

Julian (25), anonym

Blikkontakt, kroppsspråk og rørsler fortel om interesse og samtykke, seier Julian (25).

Han har dei siste åra utforska cruisingmiljøet i Oslo og fortel at han vart introdusert

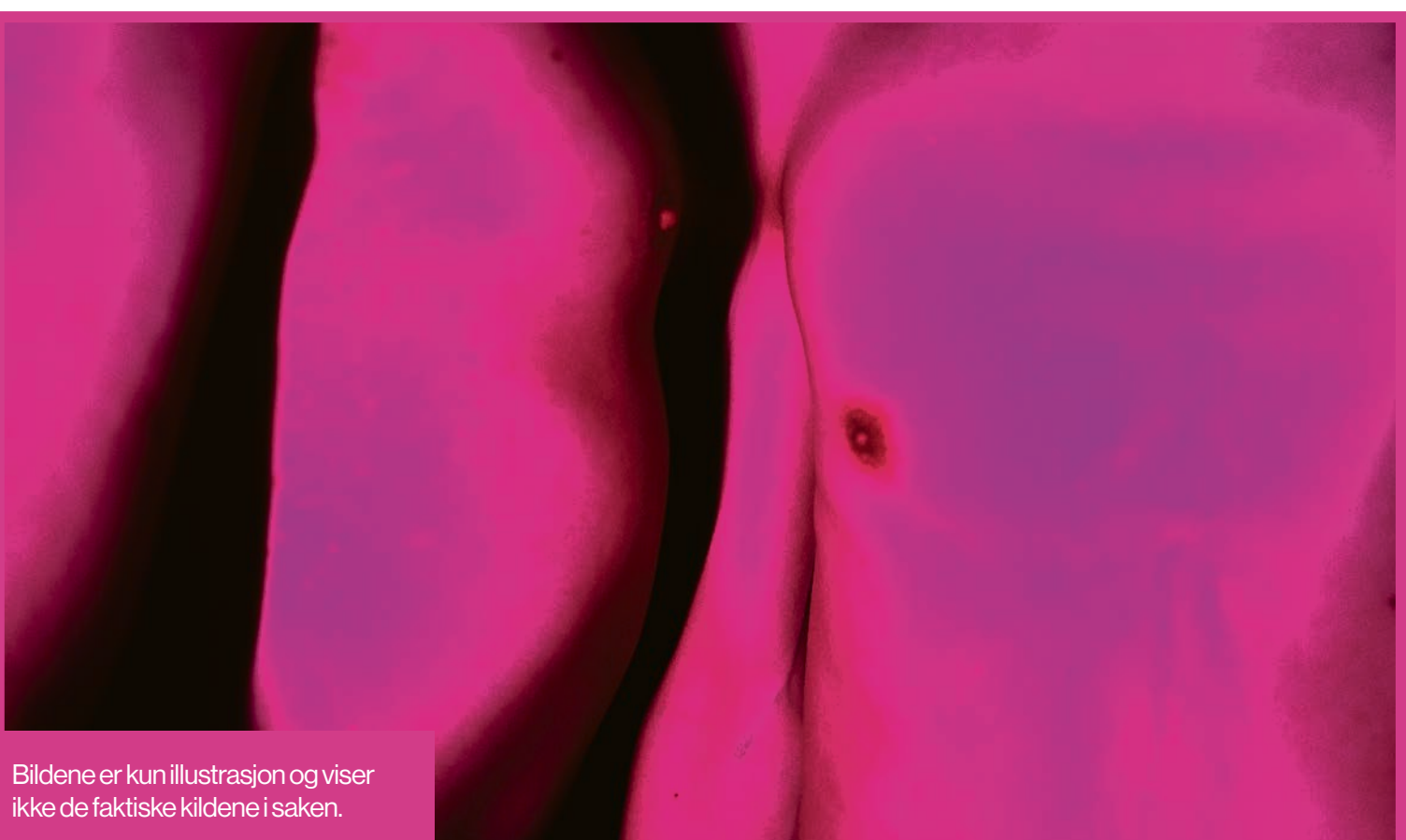
gjennom datingappen Grindr. No deltek han ofte – og har oppdaga ein heilt annan måte å møte folk på.

Cruising er ikkje eit nytt fenomen, men ein måte å møt-

ast på som har eksistert i tiår. Tradisjonelt har det skjedd på avsidesliggjande stader i byen – i skogsområde, parker, offentlege toalett og ved bade-plassar.

Julian seier at for mange har det vore ein måte å finne partnerar utan å måtte avsløre seg sjølv i ei tid då skeiv seksualitet var sterkt stigmatisert. Sjølv om homofili i dag er langt meir akseptert, eksisterer cruisingmiljøet framleis. Julian meiner dette er fordi det tilbyr noko heilt anna enn dei meir moderne møteplassane.

– På Grindr må ein gjennom endelause samtalar før

Bildene er kun illustrasjon og viser ikke de faktiske kildene i saken.

noko faktisk skjer. Det blir mykje mas. I cruisingmiljøet skjer alt her og no, seier Julian.

SPRENGKÅT PÅ DO

For Roger (59) har cruising vore ein del av livet sidan seint på 70-talet. Han var knapt 18 år då han oppdaga miljøet, ein gong rundt 1979, då Oslo var ein heilt annan by for skeive. Det fanst få møteplassar der homofile kunne vere seg sjølve, og cruising blei ei hemmeleg, men livleg subkultur.

Eg såg meir at det fanst folk der ute som var som meg

Roger (59), anonym

– Det var overalt, seier han. – Eg kom borti det første gongen på eit offentleg toalett. Der var det ein gruppe med menn som hadde sex. Eg var sprengkåt, så eg vart med, fortel Roger og legg til at han etter kvart fann ut at det nesten ikkje fanst eit einaste toalett utan action.

Roger fortel at for mange var cruising ein måte å utforske seksualiteten sin på utan frykt for å bli stempla eller utstøytt. På den tida var homofili framleis prega av mykje skam, og fleire levde i skjul. Cruising gav ein slags fridom, ein stad der menn kunne møtast anonymt, utan at det måtte bli meir enn eit blick og ein kortvarig situasjon.

– Gamle Oslo S, alle t-banestasjonane, Jernbanetorget, dei store kjøpesentera – som Glassmagasinet – der skjedde det ting. Det var til og med egne stadar med hull i veggen. Og så var det dei utan-dørs arenaene, som under tribunene på Galgeberg stadion. Dei var livleg dei, ler Roger.

For Roger var cruising både ein inngangsport til eigen seksualitet og ei form for fellesskap. Han kjende att dei same ansikta, sjølv om han ikkje nødvendigvis snakka med dei.

CRUISING-RENESSANSEN

Roger har sett cruisingmiljøet og homofile møteplassar gjennom fleire tiår og korleis det har endra seg med tida. På 90-talet blei det mindre synleg, både på grunn av aids-epidemien og fordi fleire skeive fekk tilgang til meir aksepterte møteplassar. Med internett og datingappar som Grindr blei cruising nærmast ein utdøyande praksis.

– Kulturen var nesten heilt død ei stund. Det var ikkje mykje igjen. Internett tok over. Cruising var ein meir ærleg måte å møtast på, ansikt til ansikt, seier Roger.

Likevel har han dei siste åra sett ein auke av folk som trekkjer tilbake til cruising.

– Nokre har blitt lei av den tunge tilværelsen online. Folk vil møtast igjen, på ekte. Det er noko anna å kjenne på spenninga i ein park enn å chatte i timesvis og aldri møtast, seier Roger.

Han legg til at cruisingscenene i Oslo har eit tydeleg skille i alder. Nokre parker er meir besøkte av yngre folk, medan andre stader dominerast av eldre menn som kanskje er i skapet eller lever dobbeltliv.

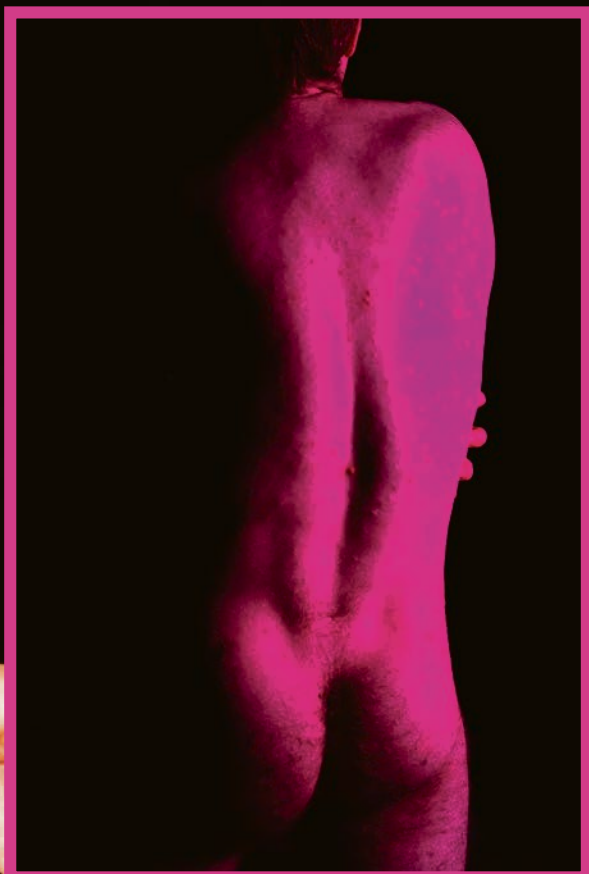
– Eg har måtte hjelpe folk med rulator ut av skogen rundt Sognsvann, seier Roger og ler.

SEX I SKOG ELLER KLUBB?

Julian fortel at cruisingområda blir meir synlege og dermed ofte fjerna eller øydelagde. Han peikar på at skog rundt Sognsvann er hogd ned, noko som gjer det vanskelegare å finne trygge møteplassar. Ifølge lokale kjelder var noko av hogsten bevisst for å redusere seksuell aktivitet.

– Jo meir kjende plassane blir, dess større blir risikoen, seier Julian, og legg til at det finst andre alternativ enn å gå ut.

Julian fortel at dersom ein

vil vere innanfor fire vegger, og kanskje ha litt meir varme, kan ein gå til SLM (Scandinavian Leather Men).

– SLM er ikkje ein vanleg nattklubb – det er ein plass der menn kan møtast i eit lukka, trygt miljø, der reglar og samtykke blir oppretthalde av klubbens egne medlemmar.

Klubben er ein fetisj- og BDSM-klubb, der ein ikkje treng å vere medlem for å gå inn.

– SLM har strenge opptakskrav. Klubben er berre open for menn som identifiserer seg som homofile eller bifile. Dei slepp ikkje inn kvinner og kvinnelige uttrykk, seier Julian, men legg til at dette er tillatne ein kveld i året, under pride.

SLM tilbyr spesifikke temakvelder, med krav til antrekk som lær, uniformar, jockstraps eller nakenkvelder.

– Det er ikkje så mykje klubb, meir ei seksuell fellesskapsoppleving. Ein heng, ein snakkar, ein går til darkroom, fortel Julian.

PUSSY JUICE

I eit lokale i Oslo er det ein anna gjeng som møtast. Dei kallar seg for Juicebox, og er eit konsept for skeive kvinner og ikkje-binære, der dei kan vere med på blandt anna sexkvelder og orgier.

Juicebox arrangerer over 100 ulike event i året, alt frå topplause teknokvelder, der fokuset er å frigjere nippelen, til Introduce, som er tilrettelagt for dei som aldri har vore med ei kvinne før og vil utforske eigen sensualitet og seksualitet i

eit tryggare rom. Nokre event er sosiale, som fellesmiddagar der deltakarane blir kjent med fellesskapet, medan andre legg opp til leik og utforsking for dei som ynskjer det.

– Juicebox handlar ikkje berre om sex, men om å finne ein tryggare plass til å vere heile seg, seier grunnleggjaren av Juicebox, Sofia Su.

Su forklarar at Juicebox-namnet kjem frå «pussy juice», som Sofia Su meiner er den beste juicen.

– GRINDR FUNKA IKKJE FOR KVINNE

Homofile menn har lenge hatt cruisingmiljø i byar som Oslo, men Su meiner at skeive kvinner og ikkje-binære har heilt andre behov.

– Det handlar ikkje om at

Pussy juice er den beste juicen

Sofia Su, grunnleggjar av Juicebox

kvinner har meir behov for tryggleik enn spontanitet. Spontanitet er ikkje grunnen til at menn cruiser. Men 90 prosent av kvinner har opplevd seksuell trakassering eller overgrep, og difor er tryggleik heilt sentralt i korleis vi må navigere seksualiteten vår, forklarar ho.

Ho legg til at dette ikkje berre handlar om individuelle preferansar, men om patriarkalske strukturar som har forma korleis kvinner og ikkje-binære

HUGLEIK PÅ STAUR: Sofia Su seier skeiv seksualitet har alltiv funne vegar til å eksistere.

opplever og uttrykker seksualitet.

– Det handlar ikkje berre om kvinner versus menn, men om korleis det maskuline og feminine kjem til uttrykk. Maskuline trekk blir ofte kopla til det visuelle og direkte stimuli, medan det feminine gjerne er meir knytt til det emosjonelle. Men dette er ikkje absolutt – det er komplekst og varierer individuelt, seier Su.

Ho trur dette er ein av grunnane til at Grindr aldri har fungert for lesbiske.

– Det handlar ikkje berre om kontekst, men om kjemi og tryggleik. Mange av oss treng ein relasjonell oppbygging for å oppleve djupe former for nytelse, seier ho.

CAREBEARS ER FOR Å PASSE PÅ

Juicebox har sine egne system for samtykke og tryggleik. Dei arrangerer «Consent Workshops» og «Paths of Pleasure», der deltakarane får lære om å uttrykke grenser og ønskjer, både verbalt og ikkje-verbalt.

– Samtykke handlar ikkje berre om sex, men om korleis vi kommuniserer i kvardagen – på jobb, i familie og i relasjonar, seier Su.

For å sikre eit tryggare rom har Juicebox alltid carebears på

arrangementa – personar som er der for å gi emosjonell støtte.

– Berre det å møte opp på eit Juicebox-event kan vere utfordrande for nokon. Difor legg vi til rette for at folk skal føle seg ivaretekne, seier ho.

Samtykkereglane på Juicebox er klare:

- Du må alltid føle eit «hell yes» før du seier ja til noko.
- Du har alltid lov til å trekke tilbake samtykket ditt eller ombestemme deg.
- Når nokon seier nei, skal ein alltid svare «takk» – fordi ærlegdom og tydelege grenser blir verdsett.

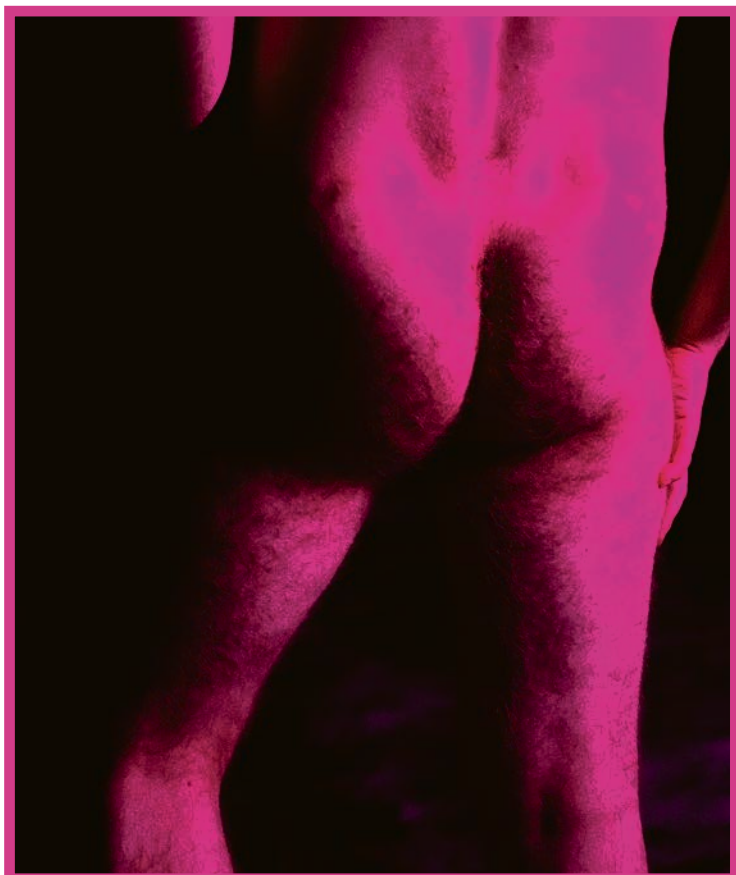
GENERASJONELL SKAM

Desse møteplassane har blitt til fordi det har vore skam knytt til sex og nytelse for skeive. Skam som gjer at ein trekkjer inn i skogen, inn i mørkerom, inn i hemmelege rom der ingen ser, men alle veit.

Å vite kva du vil og tørre å seie det, er ei kraft

Sofia Su, grunnleggjar av Juicebox

Roger hugsar det godt. Korleis han som ung mann måtte sjå seg over skuldra før han

gjekk inn på eit offentleg toalett. Korleis han lærte å lese signal, fordi ord var farlege, fordi ein aldri kunne vite kven som såg eller høyrde.

– Det var ikkje noko ein snakka om. Du berre visste. Du viste at viss du møtte blikket hans for lenge, viss han blei ståande, då kunne det skje noko, seier han.

Han legg til at den tida er forbi, men ikkje heilt. Skuggen av skam heng framleis over cruisingmiljøet. Det er ikkje berre ei sexkultur – det er eit ekko av ei tid då det ikkje fanst andre alternativ.

Roger seier at cruising er ein protest, ei frigjerung frå skamma dei har vakse opp med. For andre er det den einaste måten dei kan eksistere på, i eit liv der det å leve ope ikkje er eit alternativ.

Sofia Su har sett det frå ei anna side.

– Vi er ikkje lært opp til å nyte, seier ho. – Mange av oss bærer generasjonar av skam rundt kroppen vår, rundt seksualiteten vår. Vi trur vi er frie, men vi er ikkje det.

Ho legg til at Juicebox handlar om å skape eit rom der skeive kvinner og ikkje-binære kan finne fridom i kroppen sin, men Su veit at skam ikkje forsvinn berre fordi ein seier at den ikkje finst.

SEX ON THE BEACH

Julian trur ikkje cruising forsvinn, men han ser teikn på at det er i ferd med å bli meir organisert, meir bevisst.

– Kanskje får vi ein dag cruisingområde som er meir aksepterte, på same måte som nudiststrender? No handlar det

ofte om å gjemme seg, men det treng ikkje vere sånn, seier han.

I fleire europeiske byar finst det allereie meir formelle cruisingområder – i Berlin, Madrid og Paris er det offentlege parker der cruising er ein open hemelegheit, akseptert av både lokalbefolkning og myndigheter. Oslo er langt frå der, men trenden er tydeleg: Færre møter kvarandre tilfeldig i skogen, fleire trekkjer mot organiserte sexklubbar som SLM.

Før måtte ein tore å møte folk, sjå dei i augo

Roger (59), anonym

Roger ser på utviklinga med blanda kjensler.

– På ein måte er det bra at cruising blir tryggare, men eg veit ikkje om det ville vore det same viss alt var så openbert. Ein del av spenninga ligg i at det ikkje er heilt tilrettelagt, seier han.

Uansett korleis cruisingmiljøet utviklar seg, verkar éin ting sikkert: Skeive finn alltid nye møteplassar – anten det er i skogen, på ein klubb eller i eit mørkerom.

Julian og Roger har fått oppdikta namn for å halde dei anonyme.

universitas@universitas.no

Brand deg selv!

Studenter forenes på LinkedIn med visshet om en falskhet og en forventning om profesjonalitet. Både forelesere og folk i bransjen fremmer budskapet om å profilere seg på plattformen – men hvor seriøst bør denne offentlige CV-en forstås?

Tekst Elisa Turcato Bakken

Illustrasjon Freyja Eikrem Ims

TENDENSEN

14

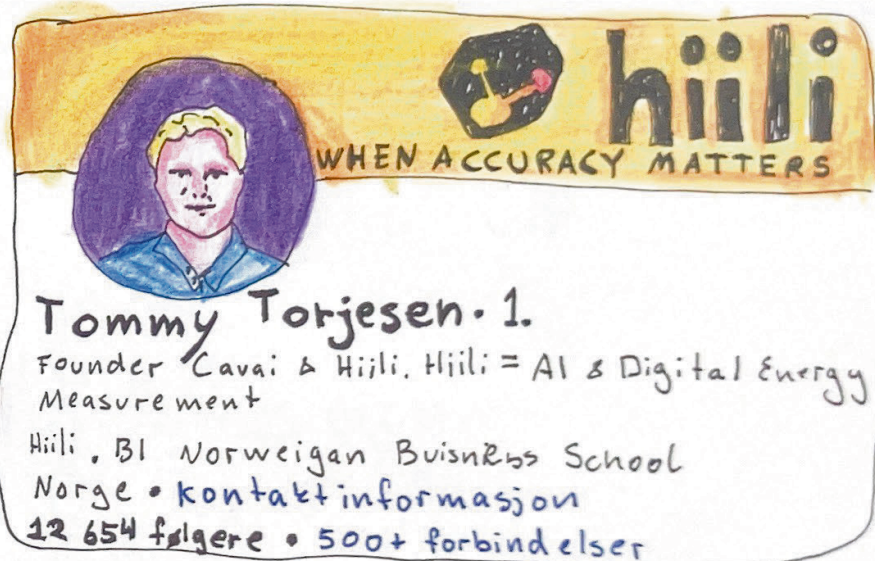
20. MARS 2025

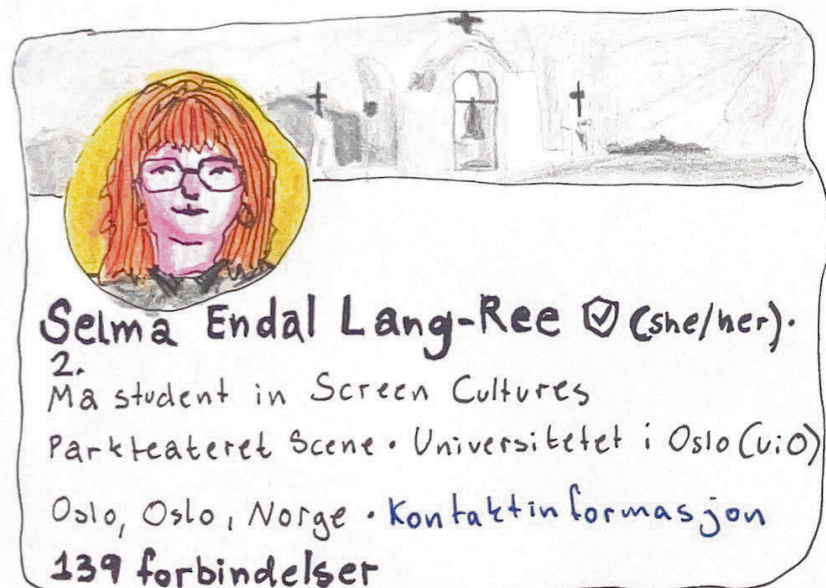
Jakob Ludvig Rief Maghussen ✓
• 2.
IT-medarbeider
Universitetet i Oslo (UiO)
Oslo, Oslo, Norge • Kontaktinformasjon
500+ forbindelser

Mathilde Espevalen • 2.
AI Content Engineer student at Berghs SOC/
Art Director
Uncut, Berghs School of Communication
Oslo, Oslo, Norge • Kontaktinformasjon
240 forbindelser

Tommy Torjesen • 1.
Founder Cavai & Hiili. Hiili = AI & Digital Energy
Measurement
Hiili, BI Norwegian Business School
Norge • kontaktinformasjon
12 654 følgere • 500+ forbindelser

Selma Endal Lang-Ree ✓ (she/her) • 2.
Ma student in Screen Cultures
Parkteateret Scene • Universitetet i Oslo (UiO)
Oslo, Oslo, Norge • Kontaktinformasjon
139 forbindelser

«Jeg vil gjerne meddele at jeg har startet i ny jobb som ... hos ... 📧 For et eventyr dette blir!»

«Her er et lite innblikk i hva jeg holder på med om dagen! Spennende og variert arbeidshverdag hos ... 📧📧📧»

«Fjorten fantastiske år hvor ikke bare karrieren har utviklet seg, men hvor livet har skjedd samtidig. Et jobb hjem med kollegaer jeg regner som familie. Det har vært oppturer og nedture, men for en gjeng jeg har delt dette med 🏠❤️»

Enten du anser personlig utvikling i jobbsammenheng som særs viktig eller ser på klatring i karrierestigen som synonymt med identitetsbygging – det er godt gjort å ikke kjenne et kaldt gufs i nakken av slike innlegg. Sensorisk opplevelse eller ei, denne digitale CV-en, Facebook forkledd i forretningsdress, har blitt den brukervennlige normen for unge som søker innpass i en stadig mer påtrengende sfære i livet, nemlig arbeidslivet. Om vi har nådd punktet der profilering, eller «branding» av en selv, overskygger reell kompetanse er usikkert. Men utviklingen er heller ikke betryggende. I 2024 kunne man følge trender som *corporate-core*, *office siren* og annen estetisering av jobb som hyl-

let en ellers kjedelig kontormusstil. Å være busy er som kjent *hot*. Ved å *copy-paste* noen visuelle uttrykk og formater ser du både selvsikker og suksessrik ut i et forsøk på å gjøre lønnsarbeid til noe opphøyd.

Linkedin er stedet hvor alle har dedikasjon, men hva naboen egentlig jobber med forblir uvisst. Funksjonen minner om andre sosiale medier, inkludert en feed, statusoppdateringer og chattefunksjon. Og som alle andre sosiale medier opererer LinkedIn med «*gamification*»-strategier. Når noe er et spill, eller i det minste har noen spillaktige kvaliteter ved seg (*You've made*

I DET NORSKE MILJØET SKAL ALLE VÆRE SÅ LAIDBACK

Mathilde Espevalen, Student i Content Engineering

it! Your profile is 46x more likely to be found in recruiter searches!) er det muligens lettere å være noen man ikke er. Med arbeids-

livet som en stadig viktigere identitetsmarkør, kan man lure på hvor seriøst studenter tar et slags spill også kalt ditt «profesjonelle nettverk».

ANBEFALT PÅ DET STERKESTE

Selma Lang-Ree (23) oppdaget LinkedIn under sitt andre år på bachelorstudiet i medier og kommunikasjon ved UiO, idet noen eldre studievenner begynte å poste på plattformen.

– Jeg synes det var jævlig snålt. Å tenke på arbeidslivet, generelt voksenlivet, var ikke noe jeg hadde behov for da.

Det tok likevel ikke lang tid før hun selv opprettet en konto. I et emne med formål om å forberede studentene til arbeidslivet ble plattformen anbefalt på det sterkeste.

– Foreleseren snakket om hvordan LinkedIn-profilen burde se ut, minnet oss på at språket der inne var annerledes og ga generelle tips, forklarer Lang-Ree.

I dag går hun master i Screen Cultures ved siden av jobb som sosiale medier-ansvarlig for Parkteateret, og er regelmessig inne på appen. Med scrolling i feeden og hyppige push-varslinger stimuleres mer enn bare nysgjerrigheten.

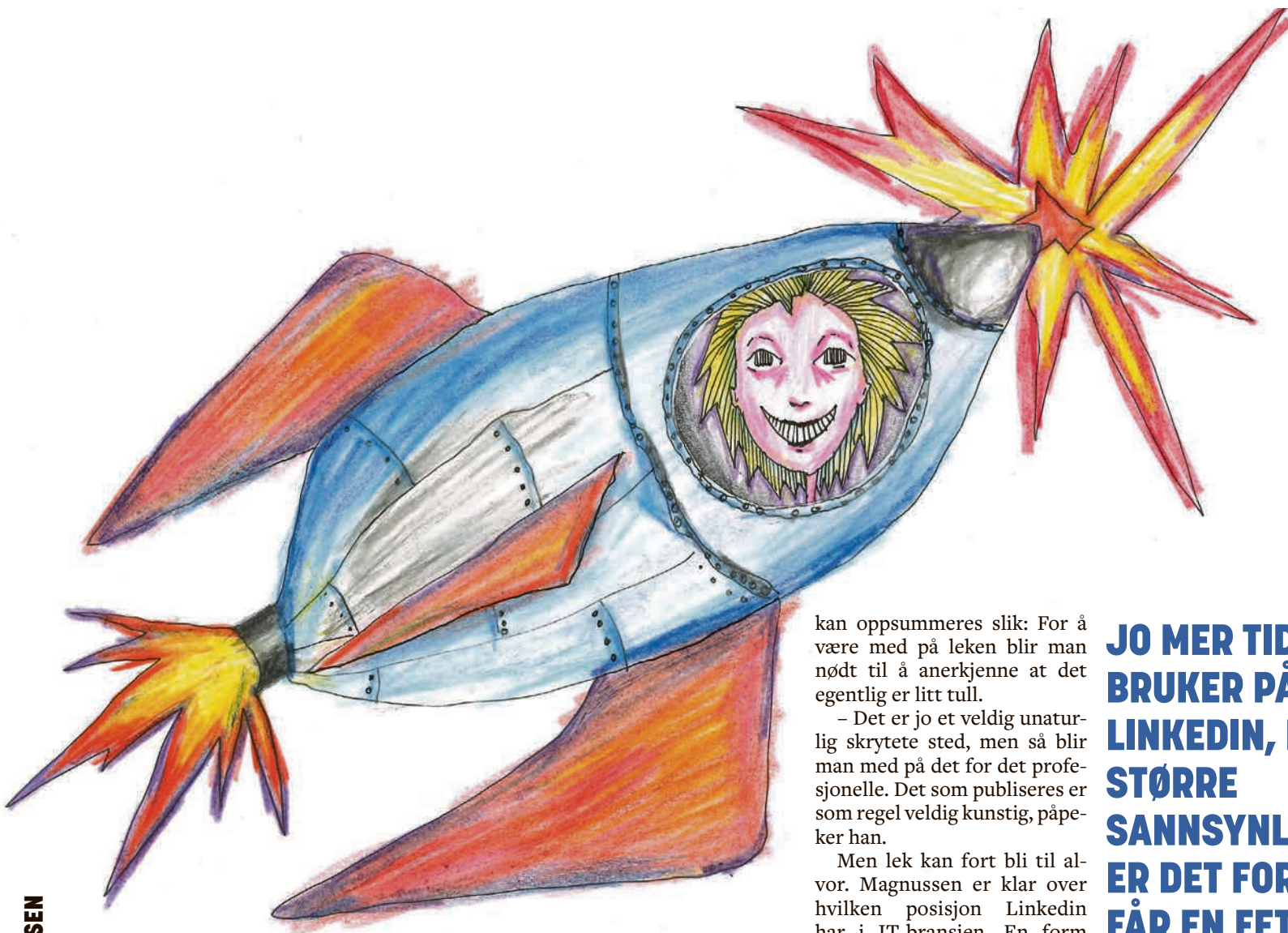
– Jeg har gjort mye rart, og mye av det synes jeg er stas. Så det bunner i et ønske om å legge det ut et eller annet sted, understreker hun ved å se på plattformen som et slags alternativ til Instagram.

For henne blir LinkedIn en visuell tidslinje av milepæler, og et sted hun skryter av både sine egne og andres bragder.

VIKTIGHETEN BLIR NEVNT DAGLIG

– Det er veldig mange som har fokus på å ha stort nettverk, spesielt når du jobber kreativt med kommunikasjon eller markedsføring. Viktigheten av LinkedIn blir derfor nevnt daglig, påpeker Mathilde Espevalen (22).

Med en fullført bachelor i Art Direction fra Westerdals tar hun nå et årsstudium i Content Engineering ved Berghs i Stockholm. I en internasjonal klasse merker Espevalen de spisse albuene. Her kommer man ikke langt med en *nonchalant* ironisering av plattformen. Medstudenter rekker opp hånden for å spørre gjesteforelesere om å knytte kontakt.

Venninnen hun tok et par øl med i går er ugjenkjennelig i språket, med et påklistret stramt smil i et LinkedIn-innlegg dagen etter.

– Her er det litt mer «amerikansk», erfarer Espevalen.

–Og hva synes du om den gjennomsiktigheten?

– Egentlig litt digg. Det som kan være slitsomt med det norske miljøet er at alle liksom skal være så *laidback*. Nå slipper man en form for «skjult konkurranse».

SKJORTE OG BLAZER

Jakob Ludvig Rief Magnussen, tidligere informatikk-student, nå i fast jobb som IT-medarbeider i et advokatfirma, gir et lite innblikk i hvordan han landet sin nåværende stilling.

– Hvis du kommer i t-skjorte for en jobb i et selskap som det-

LINKEDIN ER DET SOM FÅR IGANG PRATEN

Tommy Torjesen, grunnlegger av Cavaii og Hiili

te, så mangler du litt bakkekontakt. Jeg var den eneste de søkte med teknisk bakgrunn som stilte opp i skjorte og blazer, forklarer han.

I et møterom med utsikt over byen forteller Magnussen om sitt forhold til plattformen. Den

kan oppsummeres slik: For å være med på leken blir man nødt til å anerkjenne at det egentlig er litt tull.

– Det er jo et veldig unaturlig skrytete sted, men så blir man med på det for det profesjonelle. Det som publiseres er som regel veldig kunstig, påpeker han.

Men lek kan fort bli til alvor. Magnussen er klar over hvilken posisjon LinkedIn har i IT-bransjen. En form for opprettholdelse er derfor prioritert. Selv er han inne på appen en gang i uka for å legge igjen noen klappe-emojier og generelt spre litt profesjonelle vibber ut til nettverket.

REELLE JOBBMULIGHETER?

Presset for å holde seg aktiv opplever ikke Magnussen som stort i fast jobb, men han er ikke fremmed for at de profesjonelle forbindelsene kan gi fordeler en gang i fremtiden.

– Jo mer tid du bruker på LinkedIn, desto større sannsynlighet er det for at du får en fet jobb. Jeg vil jo anta det, sier han.

Så langt i karrieren har LinkedIn uteblitt fra ansettelsesprosesser til de Universitas har snakket med. Men inntrykket av en potensiell fremtidig gevinst er som kjent til stede. Og det er kanskje slike halvveisløfter som gjør at man blir værende (under-tegnende er intet bedre).

Mathilde Espevalen har riktignok studievenner som har fått mindre oppdrag via kanalen. Som hun selv nevner er dette gjerne de aller mest aktive. For hennes egen del forblir plattformen fortsatt såpass formell at den kun benyttes via PC. Det ene besøket i uka beskrives som en jobbøkt hun helst vil få unngått så raskt som mulig.

– Å gå inn der er som den ene beinøkten i uka jeg gruer meg til, forklarer hun lattermildt.

Selv om den forventende profileringsbiten ikke er spesielt tiltalende for Espevalen, er platt-

JO MER TID DU BRUKER PÅ LINKEDIN, DESTO STØRRE SANNSYNLIGHET ER DET FOR AT DU FÅR EN FET JOBB

Jakob Ludvig Rief Magnussen, IT-medarbeider og tidligere informatikkstudent

formen likevel sentral ettersom “det er der ting skjer” i hennes tilsiktende bransje.

– Jeg hadde følt at jeg gikk glipp av mye om jeg ikke var der.

PÅ VEI!

En som tviler mer på fremtidig jobbmulighet via LinkedIn er Lang-Ree fra kultur- og kommunikasjonsbransjen. Som hun selv påpeker er det heller sjeldent mindre kulturinstitusjoner har opprettet konto. Hun er en av dem som synes det er noe gøy ved å *brande* seg selv. I tillegg tilbyr plattformen for henne en form for trygghet.

– LinkedIn kan være betryggende når du er tidlig i 20-årene, sitter på Blindern hver dag og snart er ferdig med en bachelor. Å ha LinkedIn minnet meg på at det er masse mer som skal skje, og har skjedd, som jeg kan legge inn på plattformen, forklarer hun.

Også Espevalen kan kjenne seg igjen i denne tendensen.

– Når jeg går inn på LinkedIn føles det jo ut som jeg har gjort noe riktig, forklarer hun.

Et behov for følelsen av kontroll i et kaotisk jobblandskap. Å spille etter reglene mener hun kan gi en fornemmelse av å være på vei et sted.

AKTIV LINKEDIN-PROFIL = MER DRIVE

Enn så lenge er det uklart hvem som sitter på den andre siden av bordet og plukker ut de beste profilene. LinkedIn-veteranen Tommy Torjesen har benyttet plattformen til å ansette rundt 40 unge jobbsøkere til sin tidligere startup-bedrift. Primært folk med utdanning innen kommunikasjon, markedsføring eller IT med 1-3 års arbeidserfaring.

– Hvis vi ikke rekrutterte noen vi kjente fra før, foregikk alt av ansettelser via LinkedIn i en eller annen form, sier han.

En ansettelsesprosess kan foregå på flere måter, men har som regel utgangspunkt i «utlys stilling»-funksjonen til plattformen.

– Interesserte kandidater søker på stillingen direkte via funksjonen, men å kun søke med

kjent. Da er det ikke umulig at en melding fra Torjesen tigger inn og veien til et fysisk møte blir kort.

– LinkedIn er det som får i gang praten, avslutter han.

FOLK SMØRER JO PÅ

Å finne sannheten om folk, eller forbindelser, i et slikt landskap kan fort bli kaotisk. Desto mer betent blir det kanskje av vissheten om at arbeidsgivere, som Torjesen, bruker LinkedIn aktivt til å ansette.

– Det er utdanningen deres, men folk smører jo på. Både med utdanning, sertifiseringer og ulike kurs. Jeg vet ikke hvordan lovverket er, men om jeg putter inn at jeg har en doktorgrad fra Harvard, er vel det ulovlig?, undrer IT-medarbeideren Jakob Magnussen. En ting er i hvert

neskelig» og ha forsidebilde fra en ferietur til Hellas fremfor en bedriftslogo. Ettersom hun selv ikke satser på å få ny jobb via LinkedIn faller Universitas til ro med at dette ikke er skalkeskjul for en kynisk strategi.

SNAKKER FOR SEG SELV

Om LinkedIn er en livbøye for unge i arbeidslivet kan diskuteres og påvirkes utvilsomt av valg av bransje. I samtale med Torjesen fremstår det å ha LinkedIn ikke som noe annet enn praktisk og smart. Her blir likesom alle viktige, eller alle ser i hvert fall viktige ut. Og hvis alle smører litt ekstra på, hvorfor skal ikke du gjøre det? Hva er det verste som kan skje: at du kanskje får en jobb, og på veien mister deg selv i kunstige normative rammer?

– Før var det litt mer «O store leder, jeg gjør hva enn du sier». Unge i dag vet kanskje mer om hva de er verdt og hvordan de kan fremme seg selv, påpeker Jakob Magnussen.

Det profesjonelle livets ballast hos unge ambisiøse fremstår i hvert fall ikke noe mindre sentralt av å scrolle på LinkedIn i noen minutter hver dag. Mathilde Espevalen synes det er skremmende hvilken plass plattformen har fått i arbeidslivet.

– Jeg skulle ønske faktiske handlinger og presentasjoner jobbsammenheng snakket litt mer for seg selv, avslutter hun.

universitas@universitas.no

SOSIALE MEDIER OG DIGITALISERINGEN AV ALT HAR TOTALT ENDRET HVORDAN ALL DYNAMIKK I ARBEIDSLIVET ER

Jakob Ludvig Rief Magnussen, IT-medarbeider og tidligere informatikkstudent

LinkedIn-profil blir for tynt. Det er bare de som legger til CV og en tilpasset søknad som potensielt kommer videre, forklarer han.

Torjesen har bedømt utallige profiler, og fremhever fordelene av å legge ut innlegg i det man for eksempel har deltatt på et event, fått noe publisert eller tatt del i noen form for casekonkurranse. Å kunne fremme erfaring utenom tradisjonell utdanning, slik mange på LinkedIn higer etter, mener han viser til et ekstra *drive* i møte med arbeidslivet.

– LinkedIn preges av en massekommunikasjon og støy. Når noen først skriver noe ordentlig, altså ikke generisk og ChatGTP-aktig, skiller det seg positivt ut.

Ansettelser har også hatt sine utgangspunkt i innlegg hvor noen meddeler at de nå ser etter jobb eller et positivt inntrykk av en profil til en nylig be-

fall klingende klart:

– Sosiale medier og digitaliseringen av alt har jo totalt endret hvordan all dynamikk i arbeidslivet er.

Selma Lang-Ree fremmer i sær det profesjonelle språket. Hun nevner for eksempel hvor normalt det er å gjennomgående skrive på engelsk, selv om vedkommende skrev bachelor på norsk og jobber på en norsk arbeidsplass.

– Det er helt andre mennesker enn de jeg kjenner fra skolebenken. Det var gjerne de mest umotiverte folkene på studie som skrev ukentlige avsnitt på LinkedIn, påpeker Lang-Ree.

Selv skiller hun seg ut ved å skrive mer «men-

GRENSELØST HÅNDVERK

Tekst Agnes Felicia Sandmo Brenna

Foto Sara Aarøen Lien

PORTRETTE

18

20. MARS 2025

MORTEN VISKUM er en norsk kunstner, særlig kjent for sin bruk av dødt materiale og voksfigurer. Siden sitt gjennombrudd i 1995, har Viskum blitt omtalt som «Norges mest kontroversielle kunstner» – og av de mindre kultiverte, som en deltaker på Charterfeber. Han er utdannet ved Statens kunstakademi og Norges veterinærhøgskole.

- Alt kan være kunst, hevder Morten Viskum. Også døde kroppsdeler og rottelik.

På toppen av den gruslagte trappen til Munchs gamle atelier, venter den nokså sagnomsuste samtidskunstneren Morten Viskum. Det er en kald januar dag og hagen er dekket av is, men Viskum har på sin faste uniform: lang, hvit laboratoriefrakke og plasthansker.

Viskum tar oss begeistret i hendene når vi når frem. Universitas har intervjuet ham før, men det var nok for denne journalistens levetid, forteller han og leder oss inn i et stort, hvitt rom. Langs den ene veggen står et langbord der han maler et bilde hver dag – med bind for øynene. På bordet i midten av

rommet, har han en metallboks med et av hans mest brukte maleinstrumenter – en død menneskehånd.

POST-MORTALISME

– Kunstnere har til alle tider vært opptatt anatomi, og derfor oppsøkt døde personer og legemer, forklarer Viskum.

Denne kroppslige interessen, deler han med den tidligere eieren av atelieret. På veggen bak oss, har Viskum hengt opp et Munch-maleri av to menn og et obduksjonsbord, som han kjøpte på auksjon for mange år siden.

– Da jeg skaffet meg min første døde hånd i 1997, var jeg den første i verdenshistorien som vendte den anatomiske tradisjonen på hodet. Da var det hånden som tegnet og malte, og ikke lenger kunstneren som tegnet og malte den.

Prosjektene med de døde hendene er blant Viskums mest omtalte, og noe han fremdeles jobber med nesten daglig. Viskum mener det dreier seg om å viderebringe eldre kunstneriske idéer og tradisjoner, med en mer radikal tilnærming. Metodene forsvaret han blant annet med sin «fundamentale uenighet» i at kunst er ment til å behage.

Men akkurat hva den døde hånden skal symbolisere, er opp til øyet som ser. Da vi ber ham utbrodere, ser han i stedet utfordrende på oss:

– Jeg har min tolkning av hva den betydningen er, men den er bare min. Det som er interessant, er hva den er for dere.

Viskum reiser seg og henter et stort svart lerret dekket av streker i rødlige farger, malt med «Hånden som aldri sluttet å male». Han setter det ned ved siden av oss mens

han gransker reaksjonen vår.

– Så, hva tenker *dere* at det symboliserer?

RÅTTEN

Viskum legger bena i kors, med de tjukke brillerammene hvilende langt nede på neseryggen. Mobilten som ligger på bordet, lyser opp et bakgrunnsbilde av både barn og barnebarn. Hadde det ikke vært for den lange laboratoriefrakken, hadde det vært vanskelig å se for seg at det var den beryktede kunstneren vi snakket med. For det var ikke alltid gitt at Viskum skulle bli kunstner.

Før han begynte på Kunstakademiet, utdannet Viskum seg til å bli veterinær. Riktignok ble det aldri noen karriere som dyrlege, men utdanningen skulle likevel vise seg å bli nyttig. Viskum viser oss bilder

Saken fortsetter »

KUNSTNERE HAR TIL ALLE TIDER VÆRT OPPTATT AV ANATOMI

Morten Viskum

unge kunstneren satte ut rottefostre på olivenglass i 20 norske matbutikker. Stuntet fikk en voldsom oppmerksomhet, noe Viskum mener avslørte en dobbeltmoral.

– I de samme butikkene som jeg stilte ut rottefostre på glass, finner du for eksempel sardiner på boks, uten at noen reagerer på det, forteller han.

Den morbide rotteestetikken har han fortsatt med, blant annet ved fotoserien «Kjærlighet fra Gud», der han avbildet korsfestede rottelik, og utstillingen «Jeg håper dere ikke døde forgyves», hvor han stilte ut over 2000 rottefostre på formalin.

– Jeg var utrolig fascinert av dyr på formalin i biologisalen på veterinærhøyskolen. Inspirasjonen min kan sies å være en blanding av det, og bestemors kjeller full av plommer og pærer på glass.

For veterinærutdanningen forsterket kun en dyreinteresse som allerede lå og murret.

– I sjette klasse pleide jeg og kompisene min å ringmerke fugler. Vi dro til et fuglereservat, satte opp et nett, også ringmerket vi dem før skoledagen begynte. Du kan tenke deg hva de andre elevene tenkte, sier Viskum og ler.

Rottefascinasjonen har muligens også gått i arv.

– Da sønnen min var liten, utbrøt han en gang: «Se der løper det kunst!» da en rotte pilte over veien, forteller Viskum stolt.

MORDET PÅ ADAMSTUEN

Hvert år drar Viskum på en bursdags-tur til Paris for å lage en voksfigur av en kjent person – med sin egen kropp som prototype. Tidligere har han blant annet støpt profeten Muhammed og Anders Behring Breivik i en klovnedrakt, til forutsigbart ramaskrik. I fjor valgte han å portrettere den israelske statsministeren Benjamin Netanyahu.

– Figuren ble jeg veldig fornøyd med, men frakten fra Adamstuen til Danmark gikk ikke som planlagt.

Viskum fisker frem telefonen sin. Etter å ha lett gjennom kamerarullen i noen minutter utbryter han et «Aha!» og viser oss en video. Den er filmet fra balkongen hans ned på gata, hvor politiet akkurat har hamret inn vinduet på en parkert bil.

– Jeg hadde voksfiguren av Netanyahu sittende i forsetet mitt dekket i plastfolie, så noen hadde ringt politiet fordi de trodde det var et lik! sier Viskum

– Enhver som vet litt om døde mennesker, må skjønne at en død person ikke kommer til å sitte i et bilsete, rak i ryggen med en plastpose over hodet, legger han til og gnir seg i pannen for å understreke hvor idiotisk det var.

Videoen fra balkongen har over 6,9 millioner visninger.

– Den type oppmerksomhet er interessant, men den var også malplassert, sier Viskum.

For figuren, kalt «Human Rights»,

FOLK SIER AT DE IKKE VILLE HATT KUNSTEN MIN HENGENDE HJEMME

Morten Viskum

UTFORDRER: Viskum liker å besvare våre spørsmål med sine egne.

DEXTER: Plasthansker og laboratoriefrakk har blitt Viskum sitt faste ensemble.

DEN SYVENDE HÅNDEN: En ukonvensjonell pensel.

BLINDSPOR: Uten hovedsansen, lar Viskum intuisjonen styre.

var ment som en kommentar til Netanyahu manglende evne til å opprettholde dem. Men med vindusknusing og politibonanza ble mye av det politiske budskapet overskygget, forteller Viskum.

SENSURREALISME

De siste årene har kulturkrig og politisering av kunst herjet i mediene. Skal vi tro visse samfunnsdebattanter, har norsk kunst blitt mer og mer sensurert. Viskum gir en motsatt diagnose. Han mener at utviklingen i kunstverdenen har beveget seg i en positiv retning.

– Det har alltid vært de som har lest eller hørt om det jeg har laget, uten å ha sett det, som har reagert sterkest. I dag er flere opptatt av å gjøre opp sin egen mening, og å gå i dybden bak kunsten. Reaksjonene jeg får nå er derfor mye riktigere og bedre, forteller han.

Skulle han ha opprettholdt provokasjonsnivået som han hadde i begynnelsen av karrieren, måtte kunsten ha blitt mer og mer ekstrem, tror Viskum, men det har ikke vært fokuset

etter uansett, legger han til.

Viskum lener seg fornøyd tilbake i stolen, for mye av kritikken han får, fungerer som god underholdning.

– Det mest provoserende jeg sier, er at alt kan være kunst! Om jeg sier at det er kunst at jeg parkerer bilen min – ja, så er det det. Folk blir utrolig sinte når jeg sier det, ler Viskum så det gjaller i rommet.

FEBERDRØMMER

Å sjokkere allmennbefolkningen er én ting, å trosse kunstverdenen en annen. Dette klarte Viskum i 2011, da han til stor overraskelse deltok i kjendisversjonen av *Charterfeber*. Sammen med kunstnerkollega Unni Askeland, tok han turen til Hellas for å kombinere kunstnervirksomhet med god søppel-TV – dette mange år før politiker- eller kunstnerdeltagelse hadde blitt normalisert. Da han takket ja, satte han derimot to absolutte krav:

– Jeg skulle bo på et bedre hotell enn Charter-Svein, og jeg skulle ta med den døde hånden.

Hånden kom til god nytte, både for Viskum og TV2.

at dette er det nærmeste han har kommet til å trosse sin komfortsone.

Etter å ha fortalt om sine reality-ekspediter, blir vi sittende å lure. Hvor går så grensen – er Viskum helt skamløs?

– Jeg har alltid vært sær og rar, og aldri brydd meg om hva andre mener... sier han betenksomt.

– Men nei, *Naked Attraction* kunne jeg aldri vært med på.

ET HENDIG FORMAT

Viskum tar av lokket til metallboksen som til nå har ventet i spenning på bordet mellom ham og Universitas-journalisten. Ut av den henter han en eldre kvinnehånd, betydelig mindre enn hans egen. Boksen er fylt med formalin for å hindre forråtnelse. Dette er én av seks hender han eier.

– Jeg hadde syv, men jeg mistet den ene på gulvet på en restaurant i London, sier Viskum nonchalant. Heldigvis skjønnte ikke folk at den var ekte, så det ble ikke så mye oppstuss rundt det, legger han til.

Hver hånd har sin «egen tegnestil», fortsetter Viskum. For eksempel bru-

ker han den eldre kvinnehånden til å male på små broderte duker. I dag har han valgt en liten firkantet en, som han fikk av en kunstnerkollega. Viskum setter seg ved et lite bord i hjørnet av rommet, og plasserer ut maleutstyr i diverse farger foran seg. Tidligere har han pleid å bruke hendene i seg selv som malepensler, men denne hånden får holde penselen selv.

– Hva føler dere når dere ser på? spør Viskum oss, etter vi har sett han male i noen minutter.

DET MEST PROVOSERENDE JEG SIER, ER AT ALT KAN VÆRE KUNST

Morten Viskum

Ordene blir værende mellom oss mens vi sorterer tankene. For det er vanskelig å svare på akkurat hva vi føler om hånden, bortsett fra en sitrende kuriøsitet over hvor den kommer fra. Men det får vi ingen svar på.

– Yrkeshemmelighet, svarer Viskum og blunker. Åpenbart synes han det er stas å se nysgjerrigheten plage oss.

– Har du en hånd til noen du kjente fra før?

Dette spørsmålet lar Viskum henge i luften, i noe som både kan være genuin betenkningstid eller dramatisk effekt.

– Ikke en hånd, nei, svarer han endelig, før han vender tilbake til duken.

Vi forstår raskt at oppmerksomheten til Viskum nå er vendt til den ikke-levende blant oss. Og med dét, avrunder vi intervjuet og lar Viskum fortsatte arbeidsdagen sin. Kunstneren reiser seg og følger oss tilbake til vinterkulden. Ved inngangen til atelieret blir han stående og vinke oss av sted med sine to levende hender.

JEG SKULLE BO PÅ ET BEDRE HOTELL ENN CHARTER-SVEIN, OG JEG SKULLE TA MED DEN DØDE HÅNDEN

Morten Viskum

hans. Kanskje er det derfor mange sitter igjen med et inntrykk av at Viskum har myknet over årene.

– Jeg har ikke forandret meg, det er det verden rundt som har gjort, konstaterer han bryskt.

Til tross for en mer åpen kunstverden, er den morbide stilen fortsatt ikke for alle.

– Folk forteller meg ofte at de ikke ville hatt kunsten min hengende hjemme, ler Viskum.

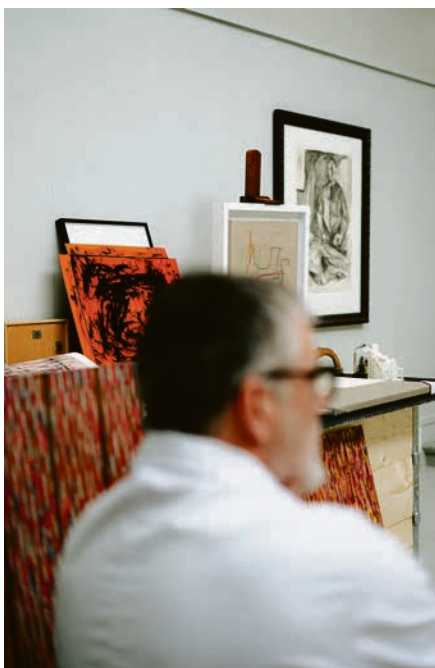
– Det er ikke akkurat det jeg streber

– Jeg fikk brukt den til å lage både fantastiske kunstverk og TV der nede. Blant annet filmet de meg male med hånden på ruinen til verdens eldste sykehus.

– Og det var greit?

– Ja, vakten som jobbet der viste seg å være utdannet lege, og synes dette var kjempefascinerende! Broren hans hjalp meg lage en nydelig treramme til kunstverket.

I tillegg konkurrerte han i et dragshow mot Charter-Svein. Han forteller

TO EPOKER: Viskum liker å omringe seg med egen og andres kunst.

LITEN PENIS? LANGT IFRA.

PERSPEKTIVET

22

20. MARS 2025

Det er på tide å ta tilbake den skammen vi har befridd oss litt for mye fra.

Tekst Ada Louise Andreassen

Illustrasjon Emil Danielsen

I februar var vår generasjons største klimaaktivist Greta Thunberg på besøk på Universitetet i Oslo. I en fullsatt sal på Georg Sverdrups hus ble Thunberg møtt med euforisk klapping, tramping og heierop fra fansen da hun entret rommet. Og hvordan reagerte hun? Med sjenert smil og fnis prøvde hun å skjule seg bak hendene og palestinskjerfet.

Ydmyk og beskjeden, men så åpnet hun munnen. Etter en to timers lang panelsamtale med Thunberg og FNs spesialrapportør Francesca Albanese, følte nok de fleste av oss som satt i salen på en form for skam. Overfor klimaet, overfor generasjonene etter oss og overfor vår velstand på bekostning av mennesker i det globale sør. Skam over å bo i et land som snakker om fred og miljø, samtidig som vi i 2024 eksporterte våpen til en verdi av 7,9 milliarder kroner, er Europas største investor i de ulovlige bosettingene på Vestbredden og fortsetter å åpne nye oljefelt.

Men denne skammen er en *god* form for skam. Det er skammen vi føler på når vi ikke gjør jobben vår. Absolutt ubehagelig, men farlig er den ikke.

NULL SKAM?

Dessverre ser det ut til at den gode skammen er på strake veien ut av samfunnet. Mens sekstiåttene ønsket å frigjøre seg fra en samfunnsplågt skam, løsrevet fra foreldrenes tilstivede holdninger og samfunnsbelagte tabuer, har vi endt opp med et samfunn der skamløsheten har blitt vår tids ideologi. Her hjemme har kjøtt-skam, flyskam, forbruker-skam og flytte-til-Sveits-skam forduftet fra den offentlige debatten. Hvite er lei av å skamme seg over privilegiene sine, og på sosiale medier skal meninger og påstander få florere fritt med mentaliteten «jo grovere, desto bedre». Det er visst heller ikke grenser for hva verdens ledere tillater seg å si på direktesendt TV uten å unnskylde seg. For mange har dette vært et friskt pust i et samfunn hvor man er vant til å bli kasta til ulvene hvis man gjør det minste feil, og hvor man skal unnskylde seg for alt og alle.

Men i skamløshetens tidsalder øker likevel skam-relaterte lidelser som angst og depresjon blant befolkningen. Dagens «skamløse ideal», som filosof Kaja Melsom skriver om i sin bok «Den fordømte skamløsheten», handler om at du skal følge hjertet ditt og gi blaffen i hva andre mener. Mislykkes du med det, går skammen over til å ikke være bra nok. Den dårlige skammen, som Melsom selv beskriver det. Dette skamløse idealet har paradoksal nok gitt mer rom til den dårlige skammen, og mindre plass til den gode. Istedenfor å bruke skammen som en rettesnor, vender vi blikket innover og føler på selvforakt og ut-

tilstrekkelighet. Ikke overfor samfunnet, men overfor oss selv.

PÅ SLAGMARKEN

Samtidig som vi fortaper oss i vårt eget speilbilde, er ytre høyre på fremmarsj i Europa. Orban i Ungarn, FPÖ i Østerrike, Le Pen i Frankrike, Sverigedemokraterna og Meloni i Italia. Bare for å nevne noen. Og etter Europaparlamentsvalget i sommer, har ytre høyresiden satt seg godt til rette i parlamentets seter. Høyrepopulistiske ledere som skal redde befolkningen fra økt ulikhet, fattigdom og arbeidsledighet. Men blant dem råder det en *small dick*-energi som gjenspeiles i befolkningen. Selvtendige kvinner får skylden når menn mislykkes. Innvandrere for arbeidsledighet, svarte for fattigdom blant den hvite arbeiderklassen, og sånn fortsetter regla.

I jakten på syndebukker blir samfunnet omgjort til en slagmark der alle er i krig mot alle. Da er det ikke rart at man stiller seg bak populistiske ledere som Le Pen el-

DET RÅDER EN *small dick* ENERGI SOM GJENSPEILES I BEFOLKNINGEN

ler Alternative für Deutschland (AfD), som nå er det nest største partiet i Tyskland.

Når menneskelige fellesskap blir redusert til en samling av individuelle mennesker som ikke tror vi deler mer enn at vi er av samme art, gjør det oss til lette bytter for anti-demokratiske krefter. Fjorårets *Nations in Transit*-rapport fra Freedom House konkluderer med at Viktor Orban misbruker medier og domstoler til politisk og personlig vinning, og over atlanten er makkerparet Donald Musk godt i gang med angripe både rettsinstansen og kritiske medier, samt kuppe hele det amerikanske statsapparatet.

Med *Project 25* som veiviser, der ambisjonen om å samle så mye som mulig makt under presidenten står klart, er det naivt å kalle Trump for noe annet enn en fascist. Og hans kompanjon, som ingen har valgt, har fått en slags ministerpost, og er dermed ikke bare en av de mektigste mennene i verden økonomisk sett, men også politisk. Med Musk sitt selverklærte departement Doge følger massive kutt i blant annet bistand, forskning, og tiltak for mangfold og inkludering.

Hvem tjener på dette? I hvert fall ikke alle de som føler at demokratiet har svik-

tet dem, ikke har opplevd lønnsøkning på tretti år og nå står dårligere stilte enn generasjonen før dem. Som den svenske økonomen Ali Esbati forklarer det, skygger denne «oss mot dem»-mentaliteten over for den kampen som faktisk burde kjempes, nemlig klassekampen. Retten til å organisere seg og kampen for en sterk stat som tar vare på alle. For å bygge ned staten til fordel for det frie markedet, forsterker bare vinnere og tapere. Og uten gode velferdsordninger er taperne overlatt til seg selv.

MEG, MEG, MEG

En ting er sikkert: Den dårlige skammen har null samfunnsnytte. Det har til gjengjeld den gode skammen. Den skammen man føler på når man oppfører seg ufint, snakker nedlatende til noen, eller ja, kaster uskyldige mennesker ut av landet og sånt.

Den gode skammen er bare veldig vanskelig å la seg føle på når det eneste som opptar oss er vår egen mislykkede selvrealiseringsprosess. Og denne prosessen er ganske så slitsom. Ensom er den også. Du er din egen lykkes smed, og blir ikke jernet varmt nok har du mislykkes. I Aftenposten skriver Frank Rossavik om sine opplevelser på tidligere arbeidsplass. Han forteller om hans såkalte «vekstamtaler» med sjefen. De omhandlet i bunn og grunn egen selvutvikling, aka du er ikke god nok, aka du må bli bedre. Ikke for samfunnet, men for deg selv. Denne individualiseringen hemmer evnen til å organisere seg og handle i fellesskap. Er jobben dritt, er det din egen skyld, og med det følger den dårlige skammen.

ET NYTT IDEAL

Det trengs kanskje mer enn litt god-skam til for å bekjempe den ytre høyrebølgen, men for oss som lever i *verdens beste land*, kan det være et godt sted å starte. Istedenfor å fortape oss i vårt fordømte jeg, må vi finne tilbake til et ideal der samfunnsnytte er kult og individualisme er ut. Kanskje det ville gitt litt mindre rom for den dårlige skammen, og litt mer plass til den gode.

For skam trenger ikke å være en svakhet eller en byrde. Det er ikke farlig å kjenne på skam når Thunberg sier at «med privilegium kommer ansvar». Den skammen beviser at vi bryr oss om ting som ligger utenfor oss selv, at selv det som ligger i fremtiden eller på andre siden av jorden også er vårt ansvar. Det er en påminnelse om at vi ikke lever i et vakuum, men i et fellesskap bestående av likeverdige mennesker, der vi ikke bare har et ansvar ovenfor oss selv, men også for andre.

En kvinneguides bekjennelser

BON APPÉTIT?

24

20. MARS 2025

Guilty pleasures er ikke lenger intime betroelser, men uhemmet snikskryt som deles over en lav sko. Vi har derfor spurt Norges ærligste nettforum: Hva fråtser nordmenn *egentlig* i seg når ingen andre ser?

Tekst Dagne Omland

Foto Sara Aarøen Lien

«Jeg kjøper ikke
nugatti fordi jeg
spiser det rett ut av
boksen med skje
når ingen ser det.

Er det sånt du
trenger å høre
om i kveld?»

AnonymBruker

BON APPÉTIT?

25

20. MARS 2025

«Spaghetti a la capri er min ultimate guilty pleasure... Attpåtil er jeg fagutdannet kokk, og vet den er overkøkt og tragisk»

AnonymBruker

«Minimais med nykvernet salt på. Jeg kjøper gjerne 50 bokser når det er tilbud»

AnonymBruker

«**Jeg spiser noen ganger havregrøt med rosenkål/spinat og ketchup. Skammer meg ikke direkte over det, men er ikke noe jeg snakker så mye om**»

AnonymBruker

BON APPÉTIT?

27

20. MARS 2025

«**Jeg elsker karbonade i lompe. Er på fancy restauranter, kjøper økologisk, spiser mye hjemmelaga. Men likevel, elsker å momse det innimellom**»

Frøkenfryden

«**Det er ingen mat jeg er flau over å spise**»

Phoenix Heart

ET NACH PÅ
FIRE HJUL

Som et sirkus i fart drikker, spyr og sloss passasjerene seg gjennom byen. Universitas har tatt nattbussen.

Tekst Oscar Grappa Grimstad og Jens Bryhn Erlandsen

Illustrasjon Ebbe Schieldrop

Kl. 08:30 en mandagsmorgen går det rolig for seg på 54-bussen. I kjent stil sitter passasjerene med så lang avstand som mulig fra hverandre, og det er inneforstått at ingen ytrer et eneste lite pip til sidemannen. Å bryte en slik norm er både skamfullt og uhørt. Slik går fortellingen om oslofolk på oslobusser gjennom hverdagen. Likevel forteller bussens vegger en annen historie. Drøyt halvannet døgn tidligere er bussen full av nær sagt hårreisende adferd. Etter at de siste dråpene serveres i byens barer og klubber, fylles Oslos gater av et folkehav. Utlivets seigeste ranglere må fortsette festen et annet sted – også kjent som «sleppet». Desperate etter nach, kebab eller et ligg stiger «sleppet» ombord nattbussen, sammen med en håndfull stakkarer som bare vil hjem til en myk seng.

Det verserer en serie mer eller mindre sanne historier om hva som foregår på nattbussen etter at barene stenger og folk vender nesa hjemover. Anekdotene overgår hverandre i skamløshet og regelrett galskap. Skal man tro det man blir fortalt, sklir man i fremmed oppkast hver gang bussen foretar en krapp sving, folk ligger med nesa begravd i buss-setene og titter opp med hvit snute, passasjerene kliner og krangler og sloss, og man kan ikke komme seg tidlig nok hjem.

Utgangspunktet for kvelden er enkelt: Vi skal holde oss i tøylene og tre inn i rollene som observatører, ikke helt ulikt FN-soldatene i Srbenica som bar vitne til grusomhetene uten mandat til å forhindre dem – uten sammenligning for øvrig. Likevel trapper Jens opp på døra med to fulle Rema-poser og argumenterer for at det kan virke avskrekkende om to edru reportere, utstyrt med et sylskarpt kritisk blikk og en analytisk klo, tilnærmer seg intervjuobjekter som er ute og rangler. Ser du ikke hvor skeiv maktbalansen blir, spør han, skjønner du ikke at vi bryter vårt urhellige bånd til kildene? Oscar er solgt, det siste han kan tenke seg er å forkaste sin journalistiske

integritet, som han på dette tidspunktet bærer fanehøyt. Her, sier Jens. *Ta en øl.*

STOLTHET I DET SKAMLØSE

Mange timer senere er vi omsider på vei ut. Trikkedørene åpner og en stram lukt finner raskt veien inn i neseborene. Like innenfor trækker vi i en pøl av oppkast, hvor knapt tygde biter av kjøttdeig, mais og løk ligger strødd for våre føtter. Mexicansk gryte? Mye mulig. Men vi må videre. Trikken slynger seg gjennom sentrum, inn mot gryta av fulle, kåte idioter - selve syndens pøl.

FØRSTE GANG JEG TOK COKE VAR PÅ NATTBUSSEN

Bajas utenfor Cafe Sara

Før vi begir oss ut på nattbussen, er det nyttig å forsøke å danne seg et bilde av hva som venter oss. Vi tråler byen etter folk som kan ha vært ute en vinternatt før.

Snart møter vi en guttegjeng på tre som henger utenfor Café Sara. På hodet har de noen tåpelige partyhatter. «Første gang jeg tok coke var på nattbussen», skryter mannen med den største hatten. Ærlighet er påfallende, og står i deilig kontrast til de noe forknytte intervjuobjektene Universitas vanligvis omgås. Fulle og tilsvarende snakkesalige intervjuobjekter, hvorfor har ingen tenkt på det før? «Jeg så noen klippe tåneglene sine, det var rimelig spesielt», forteller kameraen hans. Det er jo unektelig ganske nasty, og vi spør om de ikke har tenkt seg på nattbussen også i kveld. «Jeg tar ikke nattbussen, jeg er ikke broke», skyter den tredje kompisen inn med vold-

som pondus. Så tar samtalen en vending, og det er uheldig at vi på dette tidspunktet har forlagt vår kritiske sans. «Jeg gikk ned på en jente med mensjen jeg traff på nattbussent», forteller han som allerede har betrodd oss cola-historien. «Jeg hadde blodsmak i munnen i flere dager». Det er vanskelig å forstå hvorfor han må ty til vulgariteter for å overgå de andre historiene. Vi har allerede gitt uttrykk for at vi syns tånegle-klippingen var temmelig oppsiktsvekkende. Hvorfor tar han stolthet i sin skamløse oppførsel? Ondre tungere enn oss ville kanskje kalt disse gutta for bajaser. Som dag blir natt, blir det skamløse ærverdig. Våre sterkeste normer blir snudd på huet av dette bevegende nattsirkuset, dette nattet på fire hjul.

MANGE ÅR PÅ NATTBUSSEN

Tiden er moden for å teste teorier og vandrehistorier i praksis. I kveld er det selveste 37-bussen, som skjærer gjennom byen fra Helsefyrt til Nydalen, som settes under lupen. Synet vårt blendes av det sterile og intense taklyset på bussen idet vi stiger ombord - ikke helt ulikt de chilenske gruvarbeiderne som satt fast 700 meter under bakken i 69 dager, da de endelig så dagens lys. Først aner vi ikke hva vi skal forvente oss, annet enn avklippede tånegler, hardere narrotiske stoffer og oralsex. Men øynene justerer seg gradvis til sine nye omgivelser, og skuffelsen er total og nådeløs. En sliten gjeng passasjerer prater lavmælt sammen. En enslig kvinne titter lengtende ut vinduet. Alt av passasjerenes adferd samsvarer med bussens, for ikke å si samfunnets etikette, og ikke en eneste bemerkelsesverdig eller skamløs handling finner sted. Til og med en søt liten hund har lurt seg ombord. Milde Moses, klokka er jo halv to! Er vi blitt ført bak lyset av sjarlatene utenfor Café Sara og deres røverhistorier?

Likevel må vi forhøre oss

med passasjerene på denne fordragerske nattbussen. Heldigvis er de ivrige etter å fortelle om sine opplevelser.

«En gang var jeg vitne til en som dro ned buksa og dreit på gulvet», sier en ung mann på vei hjem fra byen med to kompisser. Vi begynner å bli trette av historier og anekdoter; vi vil se galskapen med egne øyne. Men han tviholder på historiens gyldighet, og for å overbevise oss reiser han seg fra setet og demonstrerer hvordan det hele utspilte seg. Uten å faktisk drite, vel å merke.

Vi trenger mer empirisk data, og bestemmer oss for å gå av og heller prøve en annen nattbuss. Denne er jo åpenbart ikke representativ for det vi har hørt. Vi går ombord en ganske full 30-buss på vei mot Nydalen. Folk står tett sammen, og prater i høyt volum for å overgå hverandre. Når vi navigerer oss gjennom bussen får vi øye på en gammel mann som sitter for seg selv. En klar underrepresentert demografi på nattbussen.

Han forteller oss at han har tatt nattbussen i mange, mange år, men understreker samtidig at han aldri har vært vitne til noe skamløs oppførsel. Det går rolig for seg på bussen og ikke en eneste bemerkelsesverdig ting skjer. Vi undrer, hvor er det blitt av det ubehøvlete og sinnsvake? Oscar lyser opp idet han kommer på svaret. *Det er ikke et spørsmål om hvor, men når! Klokka er jo ikke mer enn to, og «sleppe» stiger jo ikke på før nærmere halv fire.*

PIT-STOP

Vi trenger å legge om planene og vente til utelivets dører stenger. Og naturligvis en øl mens vi venter. Vi vender nesa tilbake mot Café Sara, og tenker vi kanskje kan møte på guttegjengene med de tåpelige partyhattene og be dem utdype sine ville historier.

Men inne på Café Sara begynner det for alvor å gå til hundene. I bakgårds-serveringen er

det et yrende, pulserende liv, musikken er høy og energien vår vender tilbake. Oscar har fått blod på tann, sluker ølen på høykant og ber om én til («to snitt i ett glass, takk», sier han eplekjekt).

I en bortgjemt krok av ute-serveringen drar vi kjensel på to kjentfolk, de er på den vanlige andredaten og vi ser ingen grunn til å ikke slå oss ned. Enda en øl glir ned, og så en til.

EN GANG VAR JEG VITNE TIL EN SOM DRO NED BUKSA OG DREIT PÅ GULVET

Ung mann på nattbussen

Vi forhører oss litt om hvordan daten går, et spørsmål som der og da føles helt nærliggende. Begge svarer lakonisk og uinteressert, og når Oscar hikker høylytt og spør om de ikke også planlegger å dra hjem sammen, begynner tålmodigheten deres å ta slutt. Vi bestemmer oss for å rulle med nattbussen igjen nå som klokken nærmer seg tre, og heller i oss bunnslammet av det som skulle være kveldens aller siste øl. Men idet vi trår mot utgangen, får Oscar øye på en jentegjeng han kjenner fra før, og blant dem sitter en søt jente han aldri har møtt før. *Nå må vi komme oss til nattbussen, vi har en jobb å gjøre*, sier Jens snøvlete når han får ferten av hva denne vendingen betyr for resten av oppdraget.

En øl, trygler Oscar. En øl på Robinet, så tar vi nattbussen når baren stenger.

Men ingenting hyggelig eller minneverdig finner noensinne sted etter at klokken har passert tre: Robinet er en feberdrøm med sin insisterende høylytte støyrock og overfylte lokaler, badet i et neonrødt, Gaspar Noé-aktig lys. For å gjøre vondt verre, oppdager vi til vår store forundring at jentegjengen

drasser med seg en skranglete plastpose fylt med graffitibokser. Når Oscar og jentene senere tagger ned Møllergata og Jens fniser av hvor rampete de er, er klokka nesten fire.

LYKKEHJUL

Senere gjør vi et siste, halvheartet forsøk på litt busskjøring. Men for hver nye buss vi går ombord på, blir passasjerene færre. Det begynner også å bli farlig seint. Til slutt er det bare igjen to trøtte journalister og en bussjåfør som helst skulle vært alle andre steder enn her.

Du lot deg kanskje rive med litt der, sier Jens lavmælt.

Dette forteller du ikke en sjel, sier Oscar. Knærne hans er farget spygule av de siste restene han ikke fikk vasket bort på dassen. Hodet hviler mot bussvinduet mens øynene glipper.

Vi kommer ikke til å oppleve noe sjelsettende skamløst i kveld, vi kommer ikke til å bevitne utelivets mørke medaljubaksider. Det er en tung kamel å svelge. I søken etter en skamløshet som uteble, tok vi i stedet saken i egne hender og mante den frem selv. Vi er pent nødt til å belage oss på gjetord og vandrehistorier, løgn og sannheter med modifikasjoner. Kanskje er nattbussen et lykkehjul som snurres hver helg, og kun de heldigste (eller uheldigste, alt ettersom) kommer seg trygt hjem til kollektivet med en god historie de kan fortelle rundt frokostbordet. Dessverre valgte vi feil tall denne kvelden.

Til neste vinter er det Sporveien som hoster nattet. Da åpnes det for nattåpne t-baner. *Det kan* gå rolig for seg. Kanskje møter du til og med to journalister som fortsatt ikke har gitt opp søket etter den skamløse oppførselen, denne gangen på den nattåpne t-banen.

universitas@universitas.no

